

Most

Osrednja občinska prireditev ob vstopu Slovenije v schengensko območje bo na mejnem prehodu v Britofu,

v petek, 21.12. 2007 ob 18. uri.

Vabijo vas občina Kanal ob Soči in sosednje čezmejne občine Srednje, Praprotno, Grmek in Dreka.

Časopis občine Kanal ob Soči / december 2007 / št.17 / leto V / odgovorni urednik: Valter Pregelj / www.obcina-kanal.si / brezplačen izvod

'Schengen' med nami

Foto: Damjan Volk

Čestitke ob dnevu samostojnosti in enotnosti

IZ VSEBINE

Franc Jerončič, rezbar in zbiratelj iz Melinkov, se je z reliefom spomnil zgodovinskega 'marša metel'. Več na str. 4 in 5

V obnovljeni cerkvi na Kanalskem Vrhu kljub redkim mašam ohranjajo stare običaje. Več na str. 6

Jani Krivec je uspel velemojstrski mat. A simpatični Desklanki potez ne zmanjka. Več na str. 19

... Z MOSTA ...

Podobe v odsevu

Čas prinaša spremembe. Drugačno dinamiko. In nove izzive.

Ni nujno, da nas v teh iskanjih vodi težnja po izboljšanju že obstoječega. Tudi ni vedno nesmiselno, če želimo spremeniti nekaj, kar se kaže kot neproblematično in za marsikoga sprejemljivo. Poskusi izboljšav, dopolnitev ali drugačnih prijemov so dobrodošli. Samo da so premišljeni, nevsiljivi in prežeti z ljubeznijo, pripadnostjo temu, kar človek počne.

In nič drugače ni in noče biti z izdelkom, ki ga imate pred sabo. Most, potegnjjen iz kamnite simbolike kanalske stvaritve, ostaja še naprej tudi v besedi in sliki. V spremenjeni podobi in z drugačno zasnovano. Most, ki noče biti vkopan in tog, ampak si želi dinamike. Zadihati s človeško sapo in utripom teh krajev, kjer Nebeška voda kleše poti in stranpoti, v katerih se zrcalijo življenjske preizkušnje in usode upornih, trmastih, pokončnih ljudi. Njihove skrbi, kritični razmisleki, pričakovanja, dejavnosti – vse to in še več lahko najde odsev v naši časopisni ubeseditvi. Zato vas, cenjeni bralci in drage bralke, vabimo k soustvarjanju teh podob v odsevu – Mostu.

Most je odprt – izvolite preko!

Valter Pregelj

Dvignjene zapornice! Kaj zdaj?

KOLOVRAT - Z vstopom Slovenije v schengensko območje se tukajšnji prebivalci sprašujejo, kaj jim prinašajo spremenjene razmere. Ob dejstvu, da je meja pisala bolj žalostno zgodovino teh krajev, je njen padec zagotovo lahko razlog za veselje. Toda ljudje, ki še vztrajajo v teh odročnih vaseh, niso pretirano optimistični. "Je vse prepozno, ker je stvar že zašla. Ni več ljudi! Ni več prehodov!" pravi Marjan Humar iz Britofa.

Najbolj razočarani so v vaseh tik ob mejni reki Idriji. Te vasi so danes tako rekoč prazne. Nekoliko bolje je v večjih vaseh v Ligu in na Kambrškem. Tam je še nekaj mladih, ki niso tako črnogledi.

"Mislim, da se nam odpira nov svet. Mi smo geografsko vezani na Benečijo. Ko so zvečer zaprli mejo, se je pred nas postavil zid. Zdaj se ta zid podira," pravi Simon Žnidarčič, predsednik Turističnega društva Lig. Zdaj, ko bo meja padla, naj bi bilo teh težav konec, a se na žalost spet zapleta pri prehodih. Z izjemo mejnega prehoda Britof so vsi prehodi zapuščeni.

Slabe so tudi skoraj vse prečne cestne povezave, ki vodijo na drugo stran. Ureditev infrastrukture je zato na obeh straneh meje nujna in je tudi predpogoj za kakršenkoli razvoj teh krajev. Mnogi vidijo največ priložnosti v turizmu.

Več na str. 9 in 10

Ksenija Černuta

gostišče
križnič
Kanal ob Soči

Srca polna pričakovanja
in v očeh iskri je drget.
Zvonov naj sto odzvanja!
Da le Ljubezen je ves šepet.

Miren, čuten Božic in uspešno 2008
vam vošči uredništvo Mosta.

Od policije do mladih družin Stanovanja so, stanovanj ni

Foto: Bruno Bizjak

Vesna z otroki – končno na svojem

DESKLE - Prostor nekdanje Policijske postaje, ki jih je pred slabim letom odkupila občina, so dali streho nad glavo šestim mladim družinam.

Gre za prvih šest upravičencev s seznama za neprofitna stanovanja, med katerimi je tudi samohranilka **Vesna Škodnik**: "Do zdaj smo živeli tu pa tam. Nazadnje pri moji mami. Bilo je napeto, zato sem občini res hvaležna za to stanovanje," je povedala Vesna, ko je prejela ključke svojega novega domovanja. Skupaj s tremi otroki – 14-letnim **Tadejem**, 7-letno **Jasmino** in 3-letno **Nio** – se je v stanovanje nemudoma vselila, saj je bila njihova stiska resnično velika.

Za nakup stavbe v Srebrničevi ulici je bilo treba odšteti 238.000 evrov. Od tega je 111.000 evrov prispevala občina, 127.000 evrov pa republiški stanovanjski sklad v obliki posojila na 25 let. Občina je plačala še manjšo obnovo, za kar je porabila 20.000 evrov. Stanovalci bodo za stanovanja mesečno odšteli od 100 do 160 evrov.

Kot je pokazal razpis, bi v občini potrebovali vsaj še pet manjših neprofitnih stanovanj, vendar ni več niti enega na razpolago.

Ksenija Černuta

Pohod miru Čez muzejski prag

Šesti oktober je bil deževen. Čeprav je na trenutke kazalo na rahlo izboljšanje, temu ni bilo tako. Vse dopoldne je lilo, toda načrtovani pohod ni smel odpasti.

Piše: Sonja Kralj

KANAL – Društvo upokojencev je tudi letos in že četrtič zapored pripravilo svojevrsten pohod – 'pohod miru'.

Udeležba se iz leta v leto povečuje in tako se je po besedah organizatorjev pohod že kar dobro 'prijel'. Njegov glavni namen je v prvi vrsti druženje ter vzdrževanje in krepitev telesne dejavnosti upokojencev, hkrati pa imajo udeleženci pohoda možnost na ta način tudi spoznavati kraje in območja, ki sta jih zaznamovali soška fronta in 2. svetovna vojna. Pohodniki so se tokrat, pač v skladu z vremenskimi razmerami, postavili v rahlo frontni položaj in predvideno pot od izvira Soče do Bovca nadomestili s 'planom B'.

Namesto da bi se pod nogami pohodnih čevljev udarala prodnata tla korit Mlinarice in Alpskega botaničnega vrta, so se oči in telesa sproščala in napajala v občutenem prikazu Triglavskega narodnega parka, spoznavanju življenja in dela trentarskega človeka, rudarja, kmeta, živinorejca, planinca, lovca in gorskega vodiča.

Vse to so udeleženci tokratnega 'pohoda miru' podoživljali skozi film, fotografijo, sliko in besedo muzeja v Trenti.

Tu so se zadržali dobri dve uri in se po prigrizku odpravili z avtobusom proti Bovcu in zavili do trdnjave Kluže.

"Pričakalo nas je prijetno presenečenje. Uprizorili so nam komedijo z vojaško tematiko, ki je po eni strani prikazala življenje, trpljenje in delovanje vojskujočih se strani, po drugi pa opozorila na nesmisle in uboštvo duha avtorjev take morije," je vtise po ogledu igre strnila ena od pohodnic.

V Kobaridu je sledil še ogled razstave s podobno vojaško tematiko in zaključek pohoda ob joti, klobasi in kozarčku rujnega v domačem gostišču.

"Čeprav nismo napravili niti koraka po začrtani poti, je pohod miru povsem uspel," so z zadovoljstvom ugotavljali udeleženci in se v en glas strinjali, da ima domače okolje neizčrpno zakladnico lepote in zgodovinskega spomina, ki ga ne gre zanemarjati.

Foto: DU Kanal

Kanalski upokojenci po poti miru 1. svetovne vojne

Društvo upokojencev Kanal je verjetno eno izmed najštevilčnejših civilnih združenj v občini. Šteje namreč kar 806 članov. K tako številčnemu članstvu prav gotovo pripomore dolgoletna usmerjenost društva, ki zna prisluhniti in slediti interesom članov, menijo odgovorni v društvu. Zato je tudi njegova programska zasnova temu prilagojena in obsega delovanje na področjih sociale, kulture in izobraževanja do športa, rekreacije, zabave in prijetnega druženja. Majhen utrinek iz takšnega delovanja je tudi pohodništvo ter krepitev duha in telesa ljudi v jeseni njihovega življenja.

Vesele praznike in uspešno Novo leto

Praznik kostanja Tombola z ježicami v rokah

LIG – Turistično društvo Kolovrat in krajevna skupnost sta tudi letos pripravili tradicionalni kostanjev praznik. Sončni 14. oktober je privabil številne obiskovalce od blizu in daleč ter jim ponudil zanimiv in pester kulturno-zabavni program.

Piše: Mirjam Tomažič

Letošnje praznovanje se je začelo s predstavitvijo knjige domačina Franeta Goljevščka z naslovom Modrina nad Maricelom. V njej opisuje življenje na Liškem in oko-

Foto: S.Žnidarčič

Polne tribune v Ligu

lici pred prvo svetovno vojno, med vojnami, v času druge svetovne vojne in po njej. Vse popoldne pa sta bili v prostorih nekdanje osnovne šole na ogled razstavi iz življenja in dela na Liškem. Tako se je Franc Jerončič predstavil z rezbarskimi izdelki, medtem ko so pridne roke Vilme Velušček ustvarile izdelke iz različnih vrst testa in s tematiko čebelarstva, cvetja in avtomobilizma.

Plesalci Folklornega društva »Ivan Laharnar« s Sentviške Gore so v

kulturnem programu prikazali ljudske ples s Sentviške planote, prizadevni domačini in domačinke so odigrali igro v domačem narečju, šolarja pa sta poskrbela za doživeti pesmi o kostanju.

Seveda niso manjkali tudi zabavni vložki oziroma tako imenovane kostanjeve igre. Tekmovalci štirih skupin (AGD Kanal, Pevski zbor Matajur iz sosednje Benečije, TD Globočak s Kambreškega in skupina naključnih obiskovalcev) so se preizkusili v spretnostni vožnji s samokolnico ter metanju in lovljenju kostanjevih ježic.

Vrhunec praznika kostanja pa je pomenila tradicionalna Kmečka tombola. In kot se spodobi, sta morali biti prvi nagradi povsem kmečki – tele in prašič.

Obiskovalcem je bila na voljo bogata in pestra kulinarčna ponudba. Seveda je tudi letos vključevala marijacejski kolač ter kostanjevo in drugo pecivo pridnih domačink, naprodaj pa so bili spominki s kostanjevo in z motiviko Marijacejske cerkve.

A brez kostanja, ki ga kljub zgodnjemu zorenju tudi letos ni primanjkovalo, seveda pravega Praznika kostanja ne bi bilo.

Vesolje in mi Naš meteorit na Dunaju

AVČE – Močan pok je tistega dopoldneva - 31. marca 1908, približno ob 9. uri - razparal nebo nad to vasico v Soški dolini. Domačin, ki je takrat s sinom opravljal delo v senožeti, se je zdrzil in oba sta se prestrašena odpravila domov. Pok pa ni vznemiril samo niju, temveč tudi številne Primorce in Gorenjce. Popoldne se je moč v spremstvu sovaščana vrnil na kraj dogodka. V zemlji sta našla trikoten kovinski predmet. Ta je od tam romal v Trst, od koder ga je konec aprila orožniški inšpektor odnesel na Dunaj in izročil mineraloško-petrografskemu oddelku Naravoslovnega muzeja. Tu je še danes.

Avški železni meteorit, poimenovan po kraju najdbe, tehta 1.230 gramov in ima nepravilno ledvičasto obliko. To je po oceni strokovnjakov edini meteorit, ki je bil doslej zanesljivo najden na ozemlju Slovenije. Prihodnje leto bomo torej zaznamovali stoto obletnico padca tega znamenitega meteorita, ki ni pomemben samo za prebivalce Avče,

Avčani na Dunaju

ANDREJ MAFFI, župan Od naložb - k ljudem

Leto je naokoli. Pred nami so prazniki in tudi priložnost, da pogledamo, kaj smo naredili in česa (še) ne.

Prvo leto mojega županovanja je bilo pestro. Že takoj v novembru 2006 so se začele pomembne stvari za občino. Najprej tri dražbe, za stražniki in policijsko hišo v Desklah. Uspeli smo ustaviti prodajo stražnic in odkupiti hišo v Desklah, kjer smo z najetjem posojila stanovanjskega sklada Republike Slovenije uredili šest stanovanj in vsa so že oddana. Nadaljevali smo začete naložbe in projekte v cesto skozi Deskle, telovadnico v tem kraju, pešpot in vodovod Morsko, vodovod Zagora, vrtino v Plavah in vodovod do podjetja Plastik.

Sprejetje proračuna za letošnje leto nam je uspelo že januarja, tako da smo lahko nemoteno peljali financiranje občine naprej. Vso pomlad smo čakali na razpis za sredstva Evropske unije in ga šele v juniju tudi dočakali. Sledil je dogovor na Svetu regije (vseh trinajstih občin na Severnem Primorskem), da naši občini pripada 875.000 evrov v letih 2008 in 2009. Vložili jih bomo v graditev čistilne naprave Deskle.

Kot običajno tudi letos ni šlo brez težav v oskrbi z vodo in na tem področju je potrebnih še veliko vlaganj in naporov, če želimo rešiti to problematiko. Vseh količin vode, ki jih lahko porabimo, občina ne more zagotoviti, zato je nujno omejiti porabo z vodomeri. To je nenazadnje tudi najbolj pošten način za občane, ker bodo nekateri lahko plačevali celo manj kot sedaj po pavšalu.

Iztekajoče se leto je tudi leto priprave dokumentacije za številne naložbe, ki nas čakajo:

Vodovodi: Lokovec – Kal – Levpa, vrtina za Deskle, Kanalski Vrh; Poslovilna vežica Avče; Ureditev pokopališča Gorenje Polje;

Kanalizacije in čistilne naprave: Deskle, Kanalski Vrh, Avče, desni breg Kanala in Gorenja vas;

Parkirišče in tržnica Kanal;

Ceste: obvoznica Ročinj, ovinek v Rodežu, merilec hitrosti v Plavah, obnova mostov Skalnik, Majda in Avšček, pločnik Deskle – Globno, postavitve avtomatskih zapornic čez železniško progo v Ložicah; Obnova streh na Kambreškem, Srednjem in v Ligu.

Ob dobrem sodelovanju občinskih svetnikov in predsednikov krajevnih skupnosti upam, da nam bo večino tega tudi uspelo uresničiti. Seveda pa bomo morali (po)iskati tudi dodatne vire financiranja.

Za dom starejših je potrebno poiskati najbolj ugodno in za občinski svet sprejemljivo različico.

Sicer pa sem vesel, da so poletne prireditve lepo uspeli in da društva nemoteno delujejo, za kar se bom zavzemal tudi v prihodnje.

Pred nami je priprava in sprejem občinskega proračuna za leto 2008. Usklajevanja na to temo smo že imeli s predsedniki krajevnih skupnosti.

Z vami, spoštovani občani, sem tudi v prihodnje pripravljen na neposredne pogovore in skupno iskanje sprejemljivih rešitev, ne morem pa odgovarjati na anonimna pisanja na spletnih forumih. Ne zato, ker bi se česa bal ali pred čem (neprijetnim) bežal, ampak zato, ker nima smisla ubadati se z lažmi in podtikanji, kajti na tak način je probleme nemogoče reševati.

Želim vam vesele božične praznike! V letu 2008 pa vse najboljše in da bi se v naši občini dobro počutili.

ampak za celotno Slovenijo.

Praznovanje se bo začelo 29. marca 2008 z odprtjem razstave o avškem meteoritu, sledila bo še predstavitev priložnostne znamke in dokumentarni film, napovedujejo v Športno-kulturno-turističnem društvu Avče.

V okviru priprav na to slovesnost pa so se številni vaščani in vaščanke odpravili na Dunaj in obiskali tamkajšnji Naravoslovni muzej, kjer

Foto: D.Volk

hranijo 'njihov' znameniti meteorit.

**Vojko in Klementina Jakopič
Sliki: Miran Lola Božič**

Franc Jerončič, zbiratelj in rezbar

“Ko pride čas, ga je treba zagrabit!”

In dleto steče, vse ostalo pustiš in delaš tisto, kar čutiš in misliš, dokler stvar ni končana, opiše svoje delovno razpoloženje Franc. Srečanje z njim je prav posebno doživetje. Vitalizem in ustvarjalnost, pri častitljivi starosti 84. let, kar kipita iz njega.

Sprašuje: Darja Skrt

Slike: Ervin Čurlič

Zasebne zbirke, ki s potrpežljivim in marljivim zbiranjem nastajajo skozi leta in leta, kažejo na prav poseben odnos do naše preteklosti in dediščine naših prednikov. Na eni strani ohranjajo spomin na mladost, na drugi pa kažejo na trdno vpetost v prostor in čas, ki ga zbiratelji skušajo prek zbranih predmetov pokazati drugim in zapustiti svojim potomcem.

Prav takšna je tudi muzejska zbirka Franca Jerončiča v naselju Melinki na Kanalskem Kolovratu.

Vaša zbirka obsega kar veliko zelo različnih predmetov. Kdaj se je začelo vaše navdušenje nad zbiranjem?

Predmete sem začel zbirati pri svojih 60. letih. Najprej me je pritegnila prva svetovna vojna. Takrat sem začel prebirati knjige o tem obdobju. Prebral sem, kaj o tem piše Prežihov Voranc, potem pa so se zvrstile še številne druge knjige. Jasno mi je postalo, kako težka je bila fronta tu na Soči, na našem ozemlju. Ko sem hodil kot lovec po hribih in gmajnah tod okoli, sem našel veliko predmetov, ki so ležali pod grmi, pod skalami, kar zunaj, nezasuti. Dobil in nabral sem veliko predmetov. Takrat splošno zanimanje še ni bilo tako množično. Vzporedno s prvo svetovno vojno je še vedno bolj večalo tudi zanimanje za lokalno zgodovino. Zanimalo me je vse, kar se je dogajalo tod okoli, vse zgodbe, pa tudi vsakdanji način življenja ljudi. Predvsem so me pritegnili predmeti, ki so jih ljudje uporabljali vsak dan pri svojem delu. Opazil sem, da je veliko takih predmetov čez noč izginilo, ko so ljudje obnavljali in posodabljali hiše. Zato sem začel obiskovati odpade in iskati divja odlagališča. Ne boste verjeli, koliko predmetov, pa tudi starih knjig, sem tam našel in to celo dragocenih. Pri svoji hiši sem si uredil pokrit prostor, kamor se jih počasi spravljali. Ko so prijatelji zvedeli za moj konjiček, so mi začeli prinašati predmete, ki so se jim zdeli zanimivi ali pa posebni. Tako sem dobil brzostrelko iz 1. svetovne vojne, ki je še posebej redka.

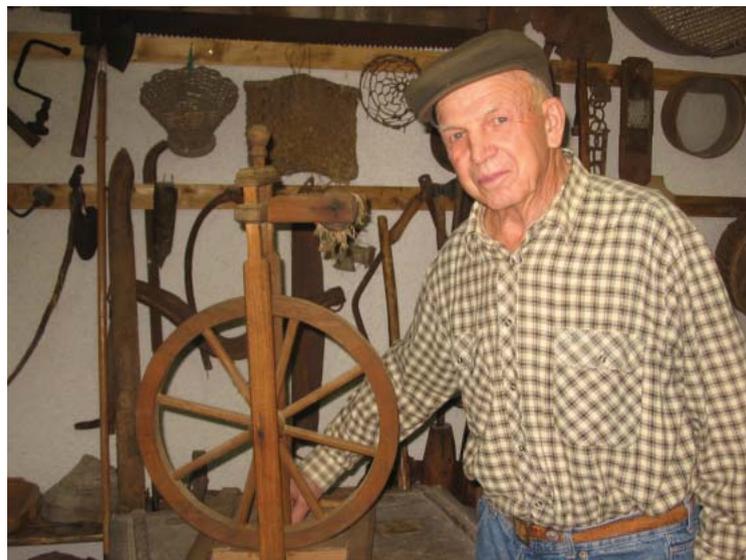
Kako pa je nastal ta mali muzej v Melinkih?

Ja, doma je počasi začelo zmanjkovati prostora in zato sem začel iskati primeren prostor, kjer bi lahko razstavil vse, kar imam. Najprej sem razmišljal, da bi zbirko postavil v prostorih stare šole na Ligu. Ideja ni bila uresničena, ker bi prostore lahko še vedno namenili za stanovanje. Potem pa je padla ideja, da bi vzeli v najem hlev, ki je v lasti občine. Na občini so pokazali veliko zanimanja za to in hlev sem dobil v najem za 10 let. Seveda je bilo treba stavbo obnoviti vsaj toliko, da se je usposobilo prvo nadstropje. Prostor sem razdelil na tri dele, v enem so predmeti iz 1. pa tudi 2. svetovne vojne, v drugem so etnološki predmeti, v tretjem pa je rezbarska zbirka.

Koliko pa je predmetov?

Predmetov je okoli 500. Natančne številke ne vem, ker nisem vodil sprotne evidence. Sedaj je to moja prva naloga. Vse predmete moram popisati, oštevilčiti, zapisati za vsak predmet, za kaj se je uporabljal in njegovo domače ime. Posebno je to pomembno za etnološke predmete, ki so izginili iz našega življenja in že danes ogromno ljudi ne ve več zanje, kaj šele za stara domača imena. Poleg tega moram vse, še posebno lesene izdelke, očistiti in jih zaščititi pred škodljivci.

Posebnost Vaše zbirke pa je pravzaprav vaše avtorsko delo. To je rezbarska zbirka, ki v glavnem prikazuje kmečko življenje iz obdobja Vaše mladosti. Kdaj ste začeli z rezbarjenjem?

O, to je bila moja velika želja že v mladosti. Spomnim se, da sem še kot otrok, pri nas doma v Kostonjeh, vedno občudoval našega vaškega mizarja Andreja Urbančiča, ki smo mu po domače rekli Dreja Ukncan. Bil je tak človek, da mi je dal veselje do lesa in rezbarjenja. Kot mlad fant sem delal kosišča, grablje in taka orodja, ki smo jih pri delu potrebovali. Kasneje pa mi kljub veliki želji po delu z lesom, služba ni dopuščala dovolj časa, da bi se posvetil rezbarstvu ali pa da bi izdelal kaj bolj zahtevnega. Le tu pa tam sem naredil kaj, kar smo potrebovali za gospodinjstvo. Tako je bilo vse do upokojitve in še nekoliko dlje. Pred desetimi leti me je Savo Vuk pregovoril, naj se udeležim delavnic in tečajev na Univerzi za tretje življenjsko obdobje v Novi Gorici. Tu sem srečal Miho Lipuščka, ki je bil velik pobudnik za tečaj rezbarstva. Že naslednje leto so na Univerzi ta tečaj tudi organizirali. Vodil ga je odlični mizar in rezbar Borut Štrosar, ki izhaja iz družine solkanskih mizarjev. V skupini nas je bilo 14, tečaj pa je trajal tri leta. Ja, svoje mladostne sanje in želje sem tako lahko začel uresničevati pri svojih 75. letih.

Kje ste našli motive za Vaša rezbarska dela?

V začetku sem bil nekoliko negotov. Ogledal sem si več razstav, da bi videl, kaj in kako drugi delajo. Vendar so me na koncu pritegnile podobe iz kmečkega dela, podobe iz moje mladosti. Najraje sem delal skulpture, ki so prikazovale kmete pri delu z različnimi orodji. Teh lesenih plastik imam največ. Razstavljal sem jih doma in v tujini v okviru Rezbarskega društva. Vedno so pritegnile veliko pozornost. Kasneje sem naredil tudi druge like iz prve svetovne vojne, pa partizana.... Zadnje čase se pa bolj posvečam reliefu.

Katero je Vaše zadnje delo?

Zadnje delo je relief, ki je posvečen moji mami in obravnava dogodek imenovan 'marš metel'. Zgodilo se je 13. avgusta 1950, ko je bila meja med Italijo in takratno Jugoslavijo še zelo zaprta. V Rožni Dolini se je na ta dan zbralo prek 5.000 ljudi, ki so vdrli čez mejo v Gorico. Med njimi je bila tudi moja mama. Seveda je takrat pri nas primanjkovalo marsičesa, posebno pa še navadnih sirkovih metel. In ko so se naši ljudje vračali iz Gorice, je vsak prinesel s sabo vsaj eno sirkovo metlo. Sedaj ravno končujem ta relief, kjer je v množici upodobljena tudi moja mama, ko nese sirkovo metlo čez mejo.

Slišala sem, da zbirate tudi zgodbe iz življenja ljudi na Kolovratu?

Doma sem iz Kostanjevice. Leta 1928 je bilo v vasi 183 ljudi in 31 hišnih števil. Vas je bila polna in živa. Kjer je na majhnem prostoru veliko ljudi, je živahno in vedno se kaj dogaja. To človeku ostane v spominu. Po dolgih letih so se spomini vrnili in začel sem si zapisovati 'pravce', tiste, ki sem si jih zapomnil še kot otrok, pa tudi take, o katerih so mi pripovedovali drugi ljudje in se dogajajo v času mojih starih staršev. Veliko je zgodbic iz časa partizanov, pa tudi iz povojnega obdobja. Ko se srečam s svojimi vrstniki in začnemo obujati spomine, se vedno najde kaj novega. Tako nastanejo nove 'pravce', ki jih zapišem. Sedaj jih je že okoli 200 in skupaj prikazujejo življenje na našem Kolovratu.

Kašni pa so Vaši načrti za prihodnost?

Ja, pri 84. je težko govoriti o velikih načrtih za prihodnost. Vsekakor želim popisati in urediti zbirko tako, kot je prav ter jo še naprej dopoljevati. Želel bi, da bi bil tudi ta star hlev urejen tako, da bi v njem lahko postavil vse predmete, ki jih imam. Enako močno si želim, da bi nadaljeval z rezbarjenjem in naredil še več skulptur in reliefov. Veste, človek ni vsak dan razpoložen za takšno delo. Ko pa pride čas za to, ga je treba zagrabit, vse ostalo pustiti ter delati tisto, kar tisti čas čutiš in misliš, dokler stvar ni končana. Takrat pride nepopisno veselje in volja po delu naprej.

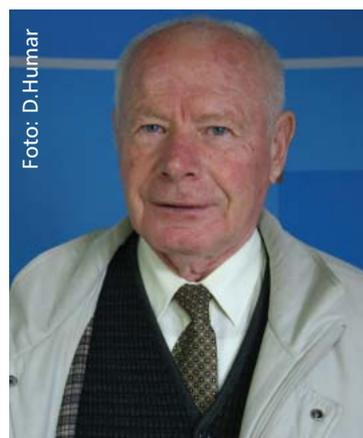

Foto: A.Jereb

Razstava na Ligu

O Francu Jerončiču:

Miha Lipušček,
Univerza za tretje življenjsko obdobje Nova Gorica:

"Poznava se že zelo dolgo, še iz 70. let prejšnjega stoletja, ko sem delal na takratnem Kmetijskem zavodu in je bilo moje območje tudi Kanalski Kolovrat. Franc je zelo dejaven človek in vedno poskuša kaj novega. V tistih časih je skupaj z nami uvajal živinorejsko farmo, kjer je bila reja prosta. To pomeni, da je bila živina zunaj, na prostem, poleti in pozimi. Danes je v živinoreji to trend, takrat pa lahko rečemo, da je bila to avantgarda. Daleč pred časom."

S Francem sta se začela pogosteje srečevati veliko let kasneje, na rezbarskem tečaju: "Spomnim se, da sta ga na Univerzo pripeljala Helena in Savo Vuk, naša zelo aktivna

sluhatelja, ki sta se iz Nove Gorice preselila v Markiče. Skrbela sta zanj in ga redno vozila na pouk rezbarjenja. Franc je bil izredno zavzet pri učenju. Že po svoji naravi je aktivist. Vedno sem občudoval njegov neposreden pristop. V roke je vzel kos lesa in kar ustvarjal in ustvarjal, kar je tisti hip čutil in želel izraziti."

Miha Lipušček se je po upokojitvi leta 1995 dejavno vključil v Univerzo za tretje življenjsko obdobje. Kot izkušen planinec je najprej postal vodja oddelka za pohodništvo, naslednje leto pa že član upravnega odbora. O nastanku oddelka za rezbarstvo pripoveduje: "Ko sem postal član upravnega odbora, sem videl, da na naši Univerzi za tretje življenjsko obdobje prevladujejo ženske, ki sestavljajo okoli 80% vseh članov. Zato sem si želel ustanoviti bolj 'moški oddelek'. Tako smo organizirali oddelek za rezbarstvo. Toda že zelo kmalu so se tudi v ta oddelek vključile ženske, tako da danes sestavljajo približno polovico slušateljev."

Rezbarski oddelek uspešno deluje že 10 let.

"Začetke nam je omogočila ravnateljica Srednje lesarske šole iz Nove Gorice Darinka Kozinc, ki nam je ponudila prostor na svoji šoli, orodje in prvi kos lesa. V tem času smo sodelovali tudi z mladimi srednješolci, kar je za nas še posebej dragoceno. Skupaj smo pripravili veliko razstav v Novi Gorici, Solkanu, v Italiji (Sutrio), Hočah, Slivnici in Britofu. V zadnjem času smo razširili dejavnost tudi na izdelovanje intarzij, tako da le-te danes že prevladujejo," pravi še Lipušček in poudarja, da postajata rezbarjenje in izdelava intarzij med ljudmi vse bolj priljubljena: "Kasneje so se nam iz kanalske občine pridružili še drugi rezbarji. To sta brata Jože in Ivan Kuk ter Izidor Blažič, ki so zelo ustvarjalni in dobri mojstri."

(NE)OBLEDELI SPOMINI

Obiskali najstarejšo Slovenko

Katarini Marinič iz Deskel so ob njenem 108. rojstnem dnevu s pesmijo voščili tudi otroci.

V prisrčnem in radostnem vzdušju je veselje z obiskovalci v novogoriškem Domu upokojencev delila tudi Tinca, ki je bila tega dne – 30. oktobra 2007 – "okronana" za najstarejšo Slovenko. (kč)

Sliki: Darko Humar

JOŽICA STRGAR, predsednica Turističnega društva Globočak Kaj več od anonimke in iztrebka ...!?

Foto: D. Volk

Čestitam novemu uredništvu Mosta. Ne bo lahko! Čeprav nova metla vedno bolje pometa od stare, si bo ročaj še vedno treba sposojati pri lastnikih metle. In ti so verjetno poskrbeli, da kljub prizadevanjem prejšnjega uredništva, ki se mu po tej poti zahvaljujem za vloženi trud, v našem glasilu ni bilo prostora za poročanje o delu našega društva. Upam, da bo odslej drugače. Iz letošnjega delovanja društva želim posebej izpostaviti zelo uspelo turistično akcijo v ocenjevanju najlepšega cvetja po vaseh. Biti v ko-

misiji in se odločati za najlepše med najlepšim ni hec. Zato pa so v zadnjih letih naše vasi zelo ozaljšane s cvetjem. **Neda Pertovt** in **Doro Gerbec** sta si v akciji razdelila 1. mesto, sledila sta jima **Slavica Bernik** in **Nastja Lovišček**. Naše čestitke, seveda. Podobno kot tudi balinarjem za pripravo čezmejnega srečanja. Med navedbami in čestitkami ne smem pozabiti pohodniško-rekreacijske sekcije, ki je poskrbela za številne aktivnosti – peti eko-pohod po občini Dreka v zamejstvu, tretji pohod po stopinjah

brusačev v Reziji, šesta pohodniška vzpona na Burnjak in Globočak. Kambreška etno-gledališka skupina Kontrabant čez Idrijo se je v marcu predstavila s četrto premiero "Brgešini in boštini moje in tvoje mladosti". Ni vendar poudariti, da so kontrabantarji poleg šestnajstih ponovitev doma in v zamejstvu redno sodelovali v vseh ostalih dejavnostih društva.

Ob padcu meje pa se spominjamo letos preminulega igralca beneškega gledališča **Maria Bernjaka**, ki je v predstavi "Kontrabant čez Idrijo" sodeloval kar 25-krat in bi 3. decembra skupaj z nami praznoval 70. rojstni dan. Ni se mu uresničila želja, da bi dočkal padec meje in z njim slovo od nekega obdobja (mimogrede, prej omenjeni projekt je nastal skupaj z beneškim gledališčem ob vstopu Slovenije v EU leta 2004). A mi bomo igrali in Mario bo ta dan z nami, tako kot nas nenehno spremlja spomin na tega izjemnega prijatelja, igralca in velikega borca za pravice Slovencev v Benečiji.

Ne morem pa še izreči čestitke za uspešno postavitev turistične panoramske table. Upam, da bo to uresničeno do konca leta in tako poplačan dolgoletni trud in desetine ur vložene dela. Res bomo vsi v občini lahko ponosni, ko bo tabla postavljena. S tem bomo prva in trenutno edina krajevna skupnost, ki bo to imela urejeno v pr-

vi fazi, kar pomeni izjemen uspeh za Turistično društvo Globočak. Prav gotovo pa bo potrebnih še veliko korakov in birokracije, preden bo zastavljeni projekt dokončan.

Lokomotiva je že odpeljala, morda ujamemo zadnji vagon ... V pričakovanju novega leta in novega obdobja ob odpravljeni meji bi morala biti vesela. Pa nisem! Žal ne vem, komu koristi uničevanje našega društva, ki je doma in na tujem prinašalo ugled kraju in občini. Ne vem, če je to rezultat "kruha in iger", le domnevam lahko. Če pa je to rezultat "novih kruhov" in klofut, je to zelo slaba popotnica za uspeh. Kajti, če žanješ na tuji njivi, je veliko truda prihranjenega, samo kruh je bolj grenak, ko moraš priznati, da njiva ni (bila) tvoja.

Saj ni mogoče, da ne bi mogli ustavitvi predsednice nekega društva. Lahko pa je problem drugje, namreč, da z dvajsetimi vztrajnimi člani dela tako dobro, da je moteče za okolje.

Vztrajajte, morda vam uspe. Je pa potrebno še kaj drugega kot anonimno pismo ali človeški iztrebek pred vrati!

Pa srečno predvsem vam, ki vas motimo. Naj se vam – tudi z našo pomočjo – uresničijo osebne želje, da bo v naših krajih spet lepo ...

Obnovljena cerkev

Ne dolg dan, dobra volja opravi delo

Kanalski Vrh – Popotnike, obiskovalce in domačine ob prihodu v kraj najprej pozdravi cerkva sv. Antona Puščavnika, ki na vzpetini med travniki in pašniki kakor čuvaj pazi na vasico pod seboj. Odslej bo mimoidoče pozdravljala v še lepši podobi, saj so jo domačini ob prihajajoči 150. obletnici posvetitve obnovili od glave do pete.

Piše: **Nataša Ozebek**

Krajani za pogostejše maše

"Vsak, ki se pripelje na Kanalski Vrh, pa naj bo iz Kanala, Bat ali Banjšic, najprej zagleda cerkev. In ker je cerkev ponavadi ogledalo vasi, smo jo že dlje časa želeli obnoviti," so si enotni vaščani. Priložnost za obnovo se je pokazala letos, ko jim je pomoč obljubila tudi kanalska občina. "Na željo domačinov, da bi obnovili cerkev, sem se takoj odzval, saj je bila največja podružnična cerkev kanalske župnije preno-

zares potrebna. Zaradi slabe strehe se je uničevala bogata kulturna in sakralna dediščina," pravi kanalski župnik **Robert Ušaj**. S pomočjo občine, dotacijami in prispevki krajanov jim je poleg sprva načrtovane prenove strehe uspelo obnoviti tudi zunanost cerkve.

Župnik je zadovoljen, ker je obnova finančno pokrita, pri tem pa ne pozabi omeniti požrtvovalnih krajanov, ki so rade volje priskočili na pomoč. Da bi bili brez prostovoljnih ur domačinov stroški obnove znatno višji, se strinja tudi domačinka **Ana Bucik**, ki predvsem pohvali mlade in njihovo zavzetost pri obnovi.

Z delom je zadovoljen tudi vaščan **Slavko Petrevčič**.

"Po letu 1989, ko je vas dobila

Cerkev danes krasijo tudi poslikave, ki jih je pred pol stoletja naslikala domačinka **Mimi Bucik**, lažje detajle pa so ji pomagala slikati tudi ostala dekleta iz vasi. Cerkev jo je kljub vojaškim frontam čez Banjško planoto dobro odnesla.

asfaltirano cesto, je to prva večja investicija v vasi.

Upamo, da ne tudi zadnja," pove.

"Vaščanom nam ni bilo žal nobene prostovoljne ure, ki jih ni bilo malo. Kar smo upali, smo naredili sami. Priskrbeli smo les za novo ostrešje, uredili prezračevanje, z zidu smo potokli star omet, uredili zid pod cerkvijo in prebarvali okna. Tudi vse prevoze smo opravili sami, le pri krovskih in zidarskih delih smo poiskali strokovno pomoč," pojasnjuje še Petrevčič.

Čeprav cerkva navzven zgleда kot nova, pa dela še niso končana. Vaščani upajo, da bodo lahko nekoč uredili tudi notranjost.

"Cerkev je zaradi slabe strehe močno načela plesen, zato bi bilo potrebno na novo ometati tudi notranje zidove. Ampak to je še

vprašanje časa in denarja," meni Bucikova. "Mladi smo se vsak dan po službi in drugih obveznostih zbrali pri cerkvi in pomagali po svojih močeh.

Cerkev je sedaj veliko lepša," se s sovaščani strinja **Toni Bucik**. Hkrati pa upa, da pristojni sedaj ne bodo pozabili na majhno vasico z nekaj več kot 50 prebivalci.

"Tukaj še vedno nimamo vodovoda in kanalizacije, radi bi uredili tudi skupni prostor," o načrtih za naprej razmišlja Bucik.

V spomin na blagoslovitev se domačini in Vrhovci iz Slovenije in sveta vsako leto zberejo v cerkvi zadnjo nedeljo v avgustu.

Toni Bucik

Podružnične šole

Otroci so, a učilnice se praznijo!

Nadaljuje se zaton šolskih podružnic. Ni jih več kot za vzorec! Edina šola, ki še deluje na tem demografsko ogroženem območju, je namreč v Levpi, medtem ko v Kalu nad Kanalom pouka ni več, a do uradnega zaprtja šolskih vrat še ni prišlo. Zato pa so učilnice že utihnile v Plaveh, Ročinju in na Ligu. Enega glavnih razlogov za zapiranje podružničnih šol je po mnenju staršev iskati v manjšem številu otrok. Vodilni v šolah in občinski upravi menijo drugače: po podatkih je rojstev na Kanalskem vse več.

Piše: Valter Pregelj
Slike: Damjan Volk

Podružnično šolo v prostorih župnišča v Levpi obiskuje vsega šest otrok. Pouk poteka v obliki trirazredne kombinacije, s po tremi otroki v prvi in drugi triadi. Rojstev je dovolj, zagotavlja ravnateljica matične šole v Kanalu Milka Zimic in če bi vsi otroci iz okoliša Levpa obiskovali tamkajšnje šolo, bi jih bilo po njenem trinajst:

"Vemo pa, da so interesi staršev precej drugačni, saj življenjski slog, način dela in zaposlitve zahtevajo od njih, da vozijo otroke čim bližje delovnemu mestu oziroma da svojim otrokom zagotovijo tako varstvo, podaljšano bivanje kot tudi kosilo in popoldansko malico," pravi Zimi-

čeva. Z učiteljskim kadrom za podružnične šole ni težav, kajti kljub nedoseganju državnih normativov po številu otrok, je izpad deleža za učitelja iz tega naslova pokrila občina, pravi še ravnateljica in poudarja: *"Nikakor pa ukinitev podružničnega oddelka ne bi smela pomeniti odpuščenja strokovnih delavcev na naši šoli in na tem bom tudi vztrajala."*

Levpa: šola v župnišču zamira

Podobno kot matična šola si želi podružnici v Levpi in Kalu nad Kanalom ohraniti tudi občina.

"Zato, ker šola prinaša kraju življenje, aktivnosti, nasprotujemo njenemu zapiranju. Po drugi strani pa spoštujem in cenim mnenje staršev in ga bom tudi upošteval," pojasnjuje župan Andrej Maffi in dodaja, da se bodo o nadaljnji usodi šol v Levpi in Kalu odločali po podatkih o vpisu za prihodnje šolske leto: *"Podružnična šola je v bistvu zelo draga zadeva, tako da tudi ravnateljica ne bo za vsako ceno vztrajala pri njej. Vemo, da nismo bogata občina in stroški dveh učiteljev za Levpo bi bili v tem primeru zelo neracionalni."* Nenazadnje, občina nameni za prevoze otrok v šole približno 187.000 evrov na leto.

teljica lažje posveti vsakemu posebej."

Jože Skrt se spominja, da sta bili včasih na tem območju poleg Levpe še šoli v Zavrhu in Markičih:

Jože Skrt: V kraju smo imeli več šol

"Ja, tri šole, in pri Markičih je bilo po 20 ali 30 otrok v razredu. Pouk so imeli tudi popoldne, ker je bila samo ena učiteljica."

Danes pa otrok ni in še tisti, ki so, jih dajejo v kanalsko šolo, se huduje Jože.

"Pogovori med starši so, toda ali bi se odločili za šolo v Levpi, ni še nič določnega," pravi Robert Humar, ki se zavzema za podružnično šolo: *"A kaj, ko se število otrok iz*

Robert Humar: Starši še neodločeni

Aleksander Skrt: Za šolo, dokler je možno

"Zaradi bližine doma se mi zdi fajn, da se šola v kraju ohrani, vsaj dokler je možnost," meni Aleksander Skrt, ki svojega otroka šola v Levpi: *"In mislim, da otroci, čeprav jih je malo, od tega nimajo nič manj oziroma je po strokovnih ocenah lahko še bolje, ker se uč-*

Bojazen posameznih staršev, da njihovi otroci na podružnični šoli ne bi dobili dovolj znanja, ravnateljica OŠ Kanal Milka Zimic kategorično zavrača: *"Sama ne dovolim debat v smeri strokovnosti. Če imajo take dileme in pomisleke, vse te starše vabim, naj se oglasijo pri meni, da strokovno o tem predebatiramo."*

Bolj neposredno delo z učenci

leta v leto zmanjšuje, pa tudi starši potrebujejo varstvo predšolskih otrok. Najbližji vrtec je v Kanalu in potem otrok tudi šolanje nadaljuje kar tam."

Starejši otrok se je do četrtega razreda šolal v Levpi, mlajši pa je sedaj še v vrtcu: *"Ne vem, kam bo hodil v šolo. Varstva po končanem pouku doma nimamo,"* pove še Robert.

Ksenija Skrt: Tu ni varstva, ne kosila

Za varstvo svojih dveh hčerk mora sama poskrbeti tudi Ksenija Skrt iz Sukavca in to je odločilo v prid matični šoli: *"V šoli v Levpi pač ni*

na voljo ne varstva in ne kosila. In tudi vsi krožki so v kanalski šoli."

"Verjetno bi morali poskusiti s kakšnim novim prijemom, z novo idejo", razmišlja ob tej problematiki

predsednik krajevne skupnosti Kal nad Kanalom Tone Levpušček:

"Da bi mogoče odprli vrtec ter nato združili predšolsko varstvo s prvo triado. S tem bi se število otrok povečalo. No, prav tako malo jih že sedaj ni."

Kakorkoli, tako v Kalu kot Levpi bi želeli obdržati šolo in zagotoviti tudi predšolsko varstvo, toda težko verjamejo, da jim bo to tudi uspelo.

Cestni zavoji

Več prometa, manj potrpljenja

Ob naraščajočem prometu, zlasti tovornem, ki se vali skozi naše kraje, ljudje upravičeno zahtevajo boljše prometne rešitve. Najhuje je v Kanalu, kjer domačini že več let čakajo na obvoznico, promet pa skrbi in razburja ljudi tudi v drugih krajih ob glavni cesti.

Piše: Ksenija Černuta

Slike: Damjan Volk

V Desklah se je z zadnjo veliko naložbo marsikaj spremenilo na bolje. Naselje je dobilo pločnike, pod cesto so na novo postavili vodovod, kanalizacijo in novo vozlišče oskrbe z elektriko. Glavno pričakovanje ljudi, da bo nova ureditev ceste z otoki umirila promet skozi Deskle, pa se ni uresničilo.

"Ugotavljamo, da je bil narejen kiks. Rezultati niso takšni, kot smo v začetku pričakovali. Poleg tega so ti otoki še slabo označeni, zato se večkrat zgodi, da se kdo zaleti vanje," je razočaran Klemen Stanič, predsednik Krajevne skupnosti Deskle.

"Komisijski pregled je ugotovil, da je objekt zgrajen zadovoljivo in da izpolnjuje pogoje za varen in nemoten promet," očitke zavrača Nataša Peternel, ki je na občini odgovorna za prometno infrastrukturo. Z vprašanjem, ali sporni otoki ogrožajo prometno varnost na cesti skozi Deskle, smo se obrnili tudi na Policijsko upravo v Novi Gorici, toda namesto sprva obljubljenega pojasnila so nas napotili državno Direkcijo za ceste.

Kanalska obvoznica na vidiku

Po zadnjih informacijah s strani Direkcije za ceste je kanalska obvoznica v državnih načrtih za leto 2010. Takrat naj bi začeli odkupovati zemljišča in pripravljati dokumente, začetek gradnje pa je predviden v letu 2012. Domačini jo že težko pričakujejo. "Ja, zadnji čas bi bil, da bi bila, ne. Posebno zdaj, ko so ti kamijoni. To je živ obup!" je vznemirjeno povedala Sonja Drekonja, ko smo jo prestregli na kanalskem trgu. Vili Debenjak pa je dodal: "Ja, nekaj bomo pa tudi izgubili. Bodo šli ljudje mimo nas, ne."

Kanal: Pogosti prometni zamaški

Glede na to, da bo po vsej verjetnosti izbrana najkrajša in najcenejša različica, obvoznica ne bo popolnoma obšla Kanala. Izognila se bo le strogemu središču. Začela naj bi se pri križišču za Lig in šla v smeri proti Plastiku, potem pa čez Sočo med trgovino in ambulanto. Koliko bo stala, še ni znano, jasno je le, da bo država plačala 80, občina pa 20 odstotkov naložbe.

Obvoznica bo za Kanal velika pridobitev. Staro jedro bo močno razbremenila prometa in ga tako rešila pred propadanjem. Ob velikih prireditvah, kot so Skoki z mosta, bodo središče kraja za promet lahko tudi zaprli.

Seveda pa vsi z rešitvijo le niso zadovoljni. Kanalka srednjih let, ki ni želela biti imenovana, nas je namreč na hitro odpravila z besedami: "To ni nobena obvoznica".

Problematicni cestni otoki

Nevarni ovinek naj bi oklestili

Spodbudna je tudi novica za Rodež. Nevarni ovinek, kjer so vozila že večkrat zletela s ceste (v zadnjih letih kar trije tovornjaki) namerava država oklestiti. To naj bi se zgodilo takoj, ko bo občina odkupila zemljišča. Pogovori z lastniki že tečejo

Viljem Vodičar: Prileteli so mi v hišo

in zaenkrat ni pričakovati zapletov. Za varnost ljudi pod cesto naj bi poskrbela tudi močna zaščitna ograja. "Ja, ta ograja je dosti močnejša, samo je pa prenizka. Kamijoni bi lahko šli čez. Tako da ni rešitev ograja. Bolje bi bilo, če bi pobrali ovinek. To bi rešilo problem," je novico komentiral Viljem Vodičar. In dodal: "Strah pred tovornjaki je velik. Trikrat so mi že prileteli v hišo. Na srečo sem se jim vedno izognil. Ne vem pa, kako bo, če pride še kakšen". Pred leti se je na tem nevarnem ovinku smrtno ponesrečilo že nekaj voznikov, nesreč brez hujših posledic pa niti ne štejejo.

Je rešitev radar?

Občina in država sta se odzvali tudi na protestno pismo Plavljana, ki opozarjajo na velik problem prometne varnosti v kraju. Zbrali so 53 podpisov, s katerimi zahtevajo predvsem umiritev prometa. "Hitrost skozi naselje je prevelika. Omejitev nihče ne upošteva. Križišče je nevarno, nepregledno in nikjer ni varnega prehoda čez cesto", je razmere v imenu podpisnikov pojasnila Vlasta Velušček.

Direkcija za ceste je v kraju pripravljena postaviti stalni merilec hitrosti, če ga bo občina sofinancirala. Gre za naložbo, ki je težka kar 50.000 evrov, od tega naj bi občina plačala polovico.

"Ne vem, če bo radar rešil problem. Promet bo verjetno umiril, prehod ceste pa bo še vedno nevaren. Tu bi morali urediti prehod. Druge rešitve ne vidim," razmišlja Edi Paravan. To križišče prevozi nekajkrat dnevno, zato ga upravičeno skrbi, da bo nekega dne počilo. Nesreče so se tu že zgodile. Na srečo brez hujših posledic.

Plave: Z radarjem do umiritve?

Foto: K. Černuta

Zelena bratovščina

Velik odstrel, ne ustavi prašičev

Lovske družine so ena najstarejših in najbolj aktivnih društev v občini. Obe lovski družini sta namreč praznovali že svojega abrahama: LD Kanal leta 2003, LD Anhovo pa naslednje leto. Površina lovišča prve meri približno 6.000, druge 4.700 hektarjev. Družini sta kar številčni, saj je članov LD Anhovo 68, LD Kanal pa jih ima deset več. Vsaka od družin ima po dva člana zamejska Slovenca iz Doberdoba, z enakimi pravicami in dolžnostmi kot domači lovci. Na teritoriju kanalske občine pa so tudi lovišča lovskih družin Dobrovo, Sabotin, Nova Gorica, Grgar in Cepovan.

Piše: Irena Hočevar Križnič

Lovski družini Kanal in Anhovo že vrsto let uspešno sodelujeta. Starešina LD Kanal Milan Boltar je že nad 27 let aktiven lovec: "V zadnjih letih se struktura živali spreminja. Male divjadi, kot so zajci, fazani..., skorajda ni več, manj je tudi srnjadi, v zadnjih letih pa se je zelo razmnožila populacija divjih prašičev in jelenjadi." Zlasti divji prašič ima pri nas po Boltarjevih besedah idealne pogoje za življenje, saj je letni odstrel v občini zadnjih nekaj let med 300 in 350 teh živali, kar pomeni skoraj desetino celotnega odstrela v državi. "Še pred petnajstimi leti je bilo uplenjenih prašičev petdeset do šestdeset. Tudi jeleni so bili še pred nekaj leti redkost, zdaj se pa njihova populacija hitro veča," ugotavlja starešina kanalskih lovcev.

Velika divjad, velika zaraščenost

V lovišče prihaja kot nova vrsta tudi muflon. Vzrok za tako številčno veliko divjad je vse večja zaraščenost površin. Živinoreja se je skorajda opustila, gozdovi pa so idealno bivališče zanjo. Redke obdelane površine so zato toliko bolj vabljive za te živali. Lovska družina Kanal tako del prihodkov namenja za poravnavo škode kmetom. V glavnem se dogovarjajo za odškodnine, kmetom pa tudi priskrbijo varovalne mreže in električne pastirje. Težje je zaščititi rastline pred jelenjadjo, ki povzroči lahko veliko škodo na sadnem in drugem drevju. Posledica zaraščanja je tudi, da se srnjad in druga divjačina vedno bolj približuje naseljem in vedno več živali je tako povoženih.

V Lovski družini Kanal si prizadevajo za čim boljše sodelovanje s krajem in za urejenost lovišč.

"Vsak lovec mora letno deset ur nameniti čiščenju pešpoti, vzdrževanju košenic in drugim dejavnostim. Spomladi organiziramo čistilno akcijo in odstranjujemo večje kosovne odpadke," pravi še Boltar in meni, da je med ljudmi vedno večja ozaveščenost glede odlaganja odpadkov: "Vendar bi morali še bolj poskrbeti za vzgojo otrok v odnosu do narave v družinah, vrtcih in šolah."

V lovski družini se vsako leto spomnijo svojih starejših članov, ki niso več aktivni in jih obiščejo v domu ostarelih, sodelujejo z drugimi društvi občine, vzgojnimi ustanovami...

Kanalski lovci na obisku pri članu Radovanu Žabarju v Domu upokoencev Gradišče

Prirastek divjega prašiča je brez posegov v populacijo na primer 300-odstoten. Brez lovcev bi se populacija divjih živali še hitreje širila, zato je njihova naloga ohraniti zdravo populacijo divjadi v sožitju z vsemi občani, so prepričani člani zelene bratovščine.

Pravi lovec je tisti, ki preživi v naravi polovico svojega življenja, ki je lovec s srcem," meni Bruno Koncut, starešina LD Anhovo.

Lovci tudi po zdajšnji zakonodaji nikoli ne dobi povrnjenih stroškov, ki jih namenja svojem konjičku. Plačati mora visoko članarino.

"V naši lovski družini znaša ta 100 evrov letno. Slabo polovico namenimo Lovski zvezi Slovenije, drugo pa zavarovanju lovcev, stroškom lovske družine in podobno. Draga je lovska oprema - od obleke do puške. Skratka, lov je drag šport in kdor se zanj odloči, mora na to računati," približe še Koncut.

Računati mora tudi, da bo lovu namenil veliko časa. Za lovsko družino so dobrodošli t.i. 'pravi lovci', čeprav veljajo za 'streljače', ki skrbijo za predvideni odstrel divjadi.

Bruno Bavdaž z uplenjenim prvim kronskim jelenom v LD Anhovo

Lovski turizem

Zanimanje za to obliko preživljanja prostega časa je vse večje. V LD Anhovo imajo podobno kot v Kanalu 17 lovcev "pavšalistov", ki prihajajo iz Italije in so pripravljani plačati od 700 do 1.000 evrov na sezono. Lovski turizem je dobrodošel iz finančnega vidika, vendar ima tudi slabe strani. Vsak "pavšalist" mora imeti domačega lovca spremljevalca. Povprečna starost članov lovskih družin pa je zelo visoka in vsi niso na to pripravljani, se pridružajo v lovskih vrstah. Ker neizkušeni lovci živali ne poznajo dobro, se zgodi, da uplenijo "primerke", ki niso planirani za odstrel in povzročijo veliko škodo.

Čeprav je lovec plenitelj, je to potrebno, kajti sicer bi prišlo do boleznih in pretiranega porasta nekaterih živalskih vrst. Nenazadnje, lovstvo je tudi druženje in prostovoljno delo v naravi.

gostišče
križnič

Kanal ob Soči

tel: 05 30 51 008, gsm: 041 208 368

e-pošta: gostisce.kriznic@gmail.com

http://www.sloveniaholidays.com/gostisce-kriznic

Bife, restavracija s 140 sedeži, malice, kosila (tudi nedeljska), razna praznovanja, prenočišča, diskont briških vin, ribolovnice za reko Sočo, prodaja nedeljskega časopisa.

Vabljeni na božično in Štefanovo kosilo ter novoletno zabavo z živo glasbo (vse po predhodnem naročilu).

Vsem občanom, gostom in poslovnim partnerjem želimo v prihajajočem letu 2008 sreče, razumevanja in dobrega sodelovanja.

Ob padcu državne meje

Z vstopom Slovenije v schengensko območje se tudi na Kolovratu sprašujejo, kaj jim prinašajo spremenjene razmere. Ob dejstvu, da je meja pisala bolj žalostno zgodovino teh krajev, je njen padec zagotovo lahko razlog za veselje. Toda ljudje, ki še vztrajajo v teh odročnih vaseh, niso pretirano optimistični.

Piše: Ksenija Černuta
Slike: Damjan Volk

"Je vse prepozno, ker je stvar že zašla. Ni več ljudi! Ni več prehodov!" pravi **Marjan Humar**

Marjan Humar: Ni ljudi, ni prehodov! iz Britofa. Tu živi samo še 13 ljudi. Ob našem obisku je vas samevala.
Bruno Bordon: Vse je kasno

Bruno Bordon iz Bordonov na italijanski strani pritrjuje: "To bi se moralo zgoditi vsaj kakih 30 let prej, ko so bili tu še ljudje. Zdaj bo odprto, ma bo bolj malo nučalo." Izseljevanje po drugi svetovni vojni je ljudi dobesedno zdesetkalo. Nekateri so pobegnili čez mejo, drugi v dolino. Največ se jih je zaposlilo v anhovskem Salonitu. "Iz naše vasi jih je šlo več kot 50. Zdaj je v Ukanjah še 5 družin. Ma smo večinoma stari," pravi **Franc Urbančič**, ki je tudi predsednik Krajevne skupnosti Lig.

Najslabše je tik ob mejni reki Idriji. Nekaj vasi je že popolnoma izpraznjenih in žalostno propadajo.

Franc Urbančič: Mladi odhajajo ...

Takšna sta Velendol in Šeberjak. Druge imajo le še kakšnega prebivalca. Tujci, predvsem Angleži, na Kolo-

Etnolog **Pavel Medvešček**, ki je raziskoval te kraje, strne svoja opažanja: "Ko sem hodil pred pol stoletja v to dolino, je bilo še veliko ljudi. In hiše še vse pokonci. Ljudje so bili sicer razočarani nad politiko in politiki, ker so jih vsi odpisali, čeprav so dali za partizane veliko. Danes so ti kraji prazni. Ljudi ni več. Menim, da se tisti, ki so odšli, ne bodo več vrnili, ker ni več potrebnih objektov. Bojim pa se, da bodo v ta prostor vdiral ljudje od drugod in da se bo meja premaknila z Idrije na Sočo."

vratu že kupujejo stare hiše. Nekaj odseljenih domačinov si je uredilo vikende.

Helena Vuk: ... stari se vračajo.

Helena Vuk je ena redkih, ki se je vrnila v rodne Markiče. "Se vračamo, ma na žalost stari. Mladih, ki bi nas posnemali, ni."

Več optimizma v Ligu in na Kambreškem

Nekoliko bolje je v večjih vaseh v Ligu in na Kambreškem. Tam je še nekaj mladih, ki niso tako črnogledi.

"Mislim, da se nam odpira nov svet. Mi smo geografsko vezani na Benečijo. Ko so zvečer zaprli

Simon Žnidarčič: Odpiramo nov svet.

mejo, se je pred nas postavil zid. Zdaj se ta zid podira," pravi **Simon Žnidarčič**, predsednik Turističnega društva Lig. Vesel je novih priložnosti. "Menim, da bo najprej treba okrepiti stike. Mi smo že sodelovali z drugo stranjo, predvsem na športnem in kulturnem področju. Vendar ko smo šli na nogometni turnir ob šestih zvečer, smo se na drugo stran vozili 8 kilometrov, nazaj pa smo morali čez Gorico in smo jih naredili 90. V takšnih razmerah je bilo nemogoče ohraniti stike," še dodaja Simon. Zdaj, ko bo meja padla, naj bi bilo teh težav konec, a se na žalost spet zapleta pri prehodih.

Zapuščeni prehodi

Z izjemo mejnega prehoda Britof so vsi prehodi zapuščeni. Most na mejnem prehodu Podklanec je v

Overižen mejni prehod Podklanec

Miran Melink: Pritisniti na pristojne.

tako slabem stanju, da bodo morali promet čez njega prepovedati. "Često do prehoda so ob vstopu Slovenije v EU za silo uredili, posluha za obnovo mostu pa ni. Zdaj je vse odvisno od ljudi, koliko bodo znali pritisniti na odgovorne," pravi **Miran Melink** iz Humarjev. Včasih

je večkrat prečkal mejo prav na tem mostu. Slabe so tudi skoraj vse prečne cestne povezave, ki vodijo na drugo stran - tako na naši kot tudi na italijanski strani. Čeprav nekatere bistveno skrajšajo pot, se mnogi raje kot po slabem makadamu vozijo okoli po asfaltu. "Grem šaldu na drugo stran. Zame ni nobene difference," pravi **Igor Bordon** iz Meline na italijanski strani. Ureditev infrastrukture je na obeh straneh nujna in je tudi predpogoj za kakršen koli razvoj teh krajev.

Slavko Jereb: Zanimivi viri energije

Krajevne skupnosti Kambreško **Milan Hvalica**. Turisti v te kraje že prihajajo, večinoma kot nedeljski izletniki, kolesarji in pohodniki. Da

Kostanjevica: Priložnosti za ves Kolovrat

Kako naprej?

Mnogi vidijo največ priložnosti v turizmu. "V Krajevni skupnosti Kambreško smo si zadali smelega načrta, da bi dali življenje tem krajem. Povezati se moramo po slemenski cesti, ki naj bi postala turistična. Mejni prehodi naj bi bili za turiste odskočna deska," meni predsednik

bi ostali več časa, bi morali urediti turistične zmogljivosti. Pobude za to so, nimajo pa potrebne podpore. "Obstajajo tudi ideje o energetskem izkoriščanju reke Idrije, vendar so to zaenkrat le ideje. Lahko pa pride do blagovne menjave oziroma do zalaganja Furlanije z obnovljivimi viri energije, to je z lesom, ki ga je na Kanalskem Kolovratu veliko," pravi **Slavko Jereb**, občinski svetnik iz Čolnice. Popolno odprtje meje je zagotovo lahko nova priložnost za vse, ki še vztrajajo v teh čudovitih, a zapostavljenih krajih. Koliko bodo znali izkoristiti nove danosti, pa ni odvisno samo od njih, temveč tudi od oblasti, ki bi jih končno morale podpreti.

Srednje: Kambreškemu vdihniti življenje

Bolj odločno v skupne projekte

Andrej Maffi, župan občine Kanal ob Soči

"Ta meja je nedvomno globoko zarezala med ljudi in pustila posledice. Ena od teh je demografija. So pa to čudoviti kraji ob reki Idriji. Samo reko vidim kot veliko privlačnost s svojo naravno lepoto, neokrnjeno naravo. Skupno točko pomenijo tudi kostonj, kultura in pa športna srečanja. Mislim, da se znajo s padcem meje odpreti neslutene možnosti, če bomo imeli kadre in teme, s katerimi bomo sodelovali. Ampak v to ne dvomim. Delim povsem enako mnenje s soslednjim županom iz Benečije, namreč, da je treba nekaj narediti na povezavah, kajti ta del ima ogromno skupnega. Dogovorili smo

se za nadaljevanje projektov, kot je recimo kostonj. Pod tem okriljem je lahko tudi infrastruktura, turizem, razvoj kmetijstva, biomase - vse na temo kostonja. Potem je tu še projekt 'Dva svetova', ki je bolj socialno usmerjen. Tudi tu imamo popolnoma enake probleme - od javnih prevozov do vprašanja starejših, zaraščanja, želje po vračanju mladih. Poudariti pa velja tudi prednosti, ki prinašajo višjo kakovost bivanja. To sta čisti zrak in večja varnost."

David Klodič, podžupan občine Srednje, Italija

"Naša prihodnost je močno vezana na sodelovanje z občinami v Posočju. Naši ljudje, naše vasi imajo bolj ali manj enake težave in tudi prednosti. Največ možnosti za povezave in razvoj je gotovo na področju turizma. To pa je povezano tudi s kmetijstvom, varstvom okolja. Mi bomo ostali vedno gorska občina, zato se ne bomo lotili množičnega turizma. Ciljamo na to, da bodo ljudje še živeli v naših krajih in da bo kakovost življenja naraščala. Ureditev infrastrukture je eden glavnih ciljev, ki je povezan s splošnim razvojem naših krajev. Eden od ciljev, na katerem moramo delati skupaj, pa je tudi razvoj kmetijstva in gozdarstva. Zaraščanje je ogromno na obeh straneh. Tega se bomo morali lotiti v naslednjih letih."

Bruno Ipavec, vodja Oddelka za državno mejo in tujce na Policijski upravi Nova Gorica

"Po vstopu Slovenije v schengensko območje in odpravi mejnega nadzora na notranjih mejah držav članic se bo državno mejo lahko prehajalo kjerkoli in brez kontrole ljudi - ne glede na njihovo državljanstvo. To pomeni, da na notranjih mejah ne bo več mejne kontrole, še vedno pa bo moral imeti vsak državljan Evropske unije za gibanje v državah članicah pri sebi veljavno osebno izkaznico ali potni list."

OŠ Deskle

S policisti za večjo varnost v prometu

Policisti so v oktobru povabili k sodelovanju predstavnike naših tretješolcev. V skupni akciji so na Srebrničevi ulici v Desklah ustavljali voznike, preverjali hitrost ter uporabo varnostnih pasov. Tretješolci so voznikom delili svoje risbice o varni vožnji. Poleg tega so vsi vozniki, ki so uspešno prestali kontrolo, dobili jabolko, ostali pa v opozorilo limono.

Akcija je dosegla svoj namen in na šaljiv način spodbudila voznike k razmišljanju. Otroci pa vedo povedati, da je bilo več takih voznikov, ki so dobili jabolko.

Razredničarka Alenka Farina

Tretješolci v naravi

Učenci 3.a razreda OŠ Deskle so v tem šolskem letu prvič preživeli pet dni od doma. V času od 8. do 12. oktobra so v Centru šolskih in občinskih dejavnosti (CSOD) Medved v Medvedjem Brdu opravili vrsto naravoslovnih in tehniških dejavnosti, prav tako pa ni manjkalo športnih vsebin.

Vodeno so si ogledali kmetijo, domače živali in delo na kmetiji. Na žagi so zavzeto spremljali celoten postopek izdelave desk. Naučili so se narediti pravo zavetišče v gozdu, se orientirati po soncu in zvezdnem nebu. V domu so si natančneje ogledali različne živali, spoznali njihove lastnosti, jih krmili in pestovali. Prav tako so se preizkusili v

lokostrelstvu in plezanju po plezalni steni.

Kljub številnim aktivnostim pa je otrokom ostalo še dovolj časa za igro in zanimive družabne večere.

Razredničarka Alenka Farina

Pouk, a ne v šoli!

Šestošolci in sedmošolci, ki obiskujejo osnovno šolo v Desklah, letošnjega šolskega leta niso začeli v šolskih klopih, ampak so se prvi šolski dan odpravili v Center šolskih in občinskih dejavnosti Rak. V osrčju gozda so si čas krajšali z različnimi naravoslovnimi in športnimi dejavnostmi, zvečer pa je po domu odmeval sproščen klepet in otroški smeh. Šola v naravi je hitro minila in po petih dneh so bili učenci spet deležni težko pričakovanih starševskih objemov.

(ak)

Pod Poncami se dan budi

Desklanski osmošolci smo po jesenskih počitnicah preživeli družboslovni teden v CSOD Planica pod Poncami in Jalovcem, blizu tromeje in v stičišču treh kultur.

Spoznali smo alpsko visokogorje, Triglavski narodni park, zgodovino smučarskih skokov v Planici, med drugim smo se tudi povzpeli na velikanko! Poleg tega smo z zanimanjem preučevali kulturno dediščino in etnološke značilnosti zgornje Savske doline.

Škoda le, da je teden prehitro minil.

8.a OŠ Deskle

V Salonitovi proizvodnji

V torek, 13. novembra so si učenci 6., 7., 8. in 9. razreda pod strokovnim vodstvom tamkajšnjih zaposlenih ogledali tovarno Salonit.

Predstavitve se je začela s krajšim filmom, nato so se učenci z avtobusom odpeljali na ogled kamnoloma. Po vrnitvi smo si ogledali še make-to, se sprehodili skozi samo proizvodnjo, laboratorije in prostor, od koder upravljajo stroje in skrbijo za njihovo nemoteno delovanje.

Tehnični dan je bil za učence smiseln in koristen, saj so spoznali delo in izdelke, pomen delovanja

tovarne v domačem in širšem okolju ter se seznanili z različnimi poklici in delovnimi področji.

(lb)

"Gremo na državno tekmovanje!"

Tako so se veselili mladi planinci OŠ Deskle Matic Rijavec, Matic Ninin, Alan Lovišček in Jaka Kašček, ki so se pod imenom PLANINSKI PIFLARJI udeležili regijskega tekmovanja MLADI IN GORE v Podnanosu.

Sodelovalo je 21 ekip. Osem ekip se je uvrstilo na državno tekmovanje, ki bo 12. januarja 2008 v Škofji Loki. Pokazali so znanje iz Planinske šole, ki si ga pridobivajo na taborih, enkrat mesečno na izletih in z individualnim delom. Čestitamo!

(dd), mentorica planinskega krožka

Ob svetovnem dnevu hrane – 16. oktobru Bodi aktiven, jej zdravo!

Svetovni dan hrane je priložnost, da ocenimo napredek na področju prehranjevanja. OŠ Deskle posveča strokovno skrb zdravi prehrani osnovnošolskih otrok. Naša prizadevanja potekajo v smeri, da bi sistemsko dobro organizirano prehrano izboljševali s še večjo kakovostjo ponujenih obrokov v šoli.

Želimo odpraviti posledice neustreznega prehranjevanja in nezadostne telesne dejavnosti oziroma posledične učinke nezdravega življenjskega sloga.

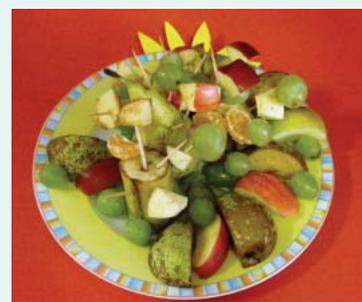
Kot primer dobre prakse smo tudi letos pripravili v avli stojnico, kjer so naši učenci, učitelji in predstavnica ZZV iz Nove Gorice, gospa

Jeričeva, poskusili zdrave dobrote na temo sadje in semena.

Ali še veste, kakšnega okusa so čežana ali pečena jabolka z medom?

Če ste pozabili, poskusite sami, ne bo vam žal.

Vodja zdrave šole,
Vesna N. Drašček

Ko veš, da nekomu lahko pomagaš

Vodna ujma 18.9.2007 je mnogim družinam na Gorenjskem pa tudi ponekod drugod po Sloveniji dobesedno odplaknila vse imetje. Stisko otrok in njihovih staršev smo začutili tudi na naši šoli in v vrtcu. V krogu strokovnih delavcev se je izoblikovala ideja o pomoči učencem na prizadetem področju. Povezali smo se z Ministrstvom za šolstvo in šport, ki nam je posredovalo informacijo, da so največjo škodo utrpeli učenci iz OŠ Železniki. Ravnatelj OŠ Železniki nas je seznanil z dvema družinama, ki sta ostali brez vseh oblačil, pohištva, opreme, strojev in aparatov, avtomobila... Njihove hiše je zalilo do višine 1,7 m. Ničesar niso mogli rešiti. Eden izmed očetov se je pri

reševanju celo poškodoval. Predlog strokovnih delavcev smo predstavili delegatom oddelkov v skupnosti učencev. Presenečeni smo bili nad odzivom otrok. Brez pomislekov so sprejeli sklep, da bodo v oddelkih zbirali prostovoljne prispevke za prizadeti družini. Pomagali smo jim tudi učitelji ter delavci v vrtcu.

Pomoč smo izročili družinama osebnostno. Obiskali smo Železnike. Čeprav so njihova stanovanja prazna, kažejo že prijetnejšo podobo. Odstranili so mulj in blato, očistili stene, zamenjali instalacije, obnovili tlake. V času našega obiska so izsuševali prostore, obnavljali stene, menjali vodovodno in električno instalacijo ter stavbno pohi-

tvo. Z učenci smo ob obisku začutili veliko stisko družin in občudovali njihovo energijo pri obnovi domov. Veseli smo, da smo jim lahko pomagali. Ob našem odhodu je eden izmed staršev ob stisku rok dejal: "Nimam ničesar več, s čimer bi se vam lahko zahvalil. Lahko vam samo rečem 'ISKRENA HVALA'."

V njegovih očeh so bile solze, mlajši sin pa ga je cukal za hlačnico in ga spraševal: "Ati, kdaj se bom lahko preoblekel v nove obleke?"

Hvala vsem, ki sta sodelovali v naši akciji.

Milka Zimic,
ravnateljica OŠ Kanal

Od malenkosti do srečnih obrazov

Bil je četrtek in z okrožnico smo bili obveščeni, da bo šesto učno uro sestanek skupnosti učencev šole. Udeležila sva se ga jaz in sošolec.

Ravnateljica nas je topla pozdravila in povedala za nesrečo v Železnikih. Predlagala je, da bi tudi na naši šoli naredili akcijo zbiranja pomoči. Vsi smo se s tem strinjali in še sami podali nekaj predlogov. Skupaj smo se odločili, da bomo zbirali denar in sicer vsak razred posebej. Razredničarke so nam dale hranilnike. Tudi učiteljice so imele svojega v zbornici. Zbrali smo kar 611,11 evrov.

Denar naj bi bil za dečka iz Železnikov, ki obiskuje 9.razred. Voda mu je uničila vse šolske potrebščine in tudi računalnik. Naša šola se je odločila, da mu bo kupila zaslon. Ker pa smo zbrali veliko vsoto denarja, smo predlagali, da bi pomagali še kakšni drugi družini. Za po-

moč je zaprosila družina z dvema otrokoma, ki nimata mame. Živita z očetom in bolno babico. Nekaj denarja smo namenili tudi njim. Kupili smo jih topla zimska oblačila.

Dogovorili smo se, da pomoč peljemo v Železnike in določili delegacijo učencev.

V petek, 9.11.2007, je končno napočil dan, ki so ga fantje iz Železnikov že težko pričakovali.

Posadko, ki se je odpravila v Železnike, smo sestavljali: gospa ravnateljica, gospa psihologinja, Luka, Jelena in jaz. Na pot smo krenili ob 13.00. Imeli smo tudi manjšo smolo, ker smo v Kanalu pozabili zaslon, a vse se je dobro razpletlo, saj so nam ga pripeljali naproti. Doživeli smo tudi nekaj neprijetnosti na poti, saj je bilo več cest zaprtih zaradi obnov po poplavi. No, potem pa smo po dolgi vožnji končno prispeli v Železnike, kjer

Obisk učencev OŠ Kanal v Železnikih

Foto: OŠ Kanal

ljudje pridno popravljajo svoje hiše.

Najprej smo obiskali družino, v kateri je bil fant, kateremu smo podarili zaslon ter dve knjigi. Ker prenavljajo hišo, spijo še na tleh, vendar se bo zagotovo tudi to kmalu uredilo. Nato smo se odpravili še k drugi družini, kjer smo dvema fantoma podarili obleke in knjige. Ogledali smo si njihov uničeni dom, potem pa je bil že čas, ko smo se zadovoljni, da smo

napravili nekaj dobrega, odpravili nazaj proti Kanalu.

Ta dan bo zagotovo ostal vsem v spominu, tako fantom kot tudi nam. S skupnimi močmi smo naredili nekaj, zaradi česar nas ne bodo nikoli pozabili. In vse je bilo tako enostavno. Iz malenkosti, ki jo je vsak daroval, smo jim zelo polepšali dan, teden....

Špela Laščak, 9.a, OŠ Kanal

Teden otroka

Tudi letos smo učenci OŠ Kanal organizirali zbiralno akcijo ob tednu otroka. Pred leti smo za vrtec zbirali knjige in igrače, ki smo jih že prerasli, letos pa smo se odločili, da jim podarimo videokasete, CD-je, kasete, DVD-je ...

Vsi učenci smo pridno zbirali doma risanke, računalniške igrice in vse drugo, česar nismo več potrebovali. Tako se je ob koncu akcije, ki smo jo podaljšali do novembra, nabralo predvsem veliko videokaset z risanimi filmi.

V ponedeljek, 12.11.2007, smo štirje učenci odnesli vse, kar smo zbrali, v vrtec. Z nami sta bili tudi ravnateljica ga. Milka Zimic in ga. pedagoginja. Otrokom iz najstarejše skupine smo predstavili našo akcijo. Z njimi smo se pogovarjali, katere risanke imajo radi.

Navdušeni so bili nad darilom in radovedno brskali po škatlah s kasetami, CD-ji, DVD-ji. Nekatere smo

še posebej razveselili, ko so našli svoje najljubše risanke. Povedali smo jim, da si jih bodo sedaj lahko ogledali tudi v vrtcu.

Zahvalili so se nam, zapeli pesmico in nas celo pogostili. Predlagali smo jim, da si skupaj ogledamo Piko Nogavičko, ki jo vsi poznamo.

Foto: OŠ Kanal

Navdušenje najmlajših

Izbrali smo jo tudi zato, ker bi imela Astrid Lindgren, njena avtorica, ravno te dni rojstni dan.

Tako smo tudi letos otrokom iz vrtca polepšali dan in šolsko leto ter jim napolnili vse police, ki jih imajo v svojem novem ustvarjalnem kotičku.

Obljubili so nam, da bodo naše darilo pokazali tudi ostalim otrokom, mi pa upamo, da si bodo znova in znova radi ogledali risanke in filme ter poslušali pesmice, ki smo jih imeli tudi mi radi.

Minka Markič,
8.a OŠ Kanal

Srečanje predstavnikov razredov

V sredo, 24.10.2007, smo se predstavniki razredov 2. in 3. triade pod vodstvom naše mentorice psihologinje Marine Marinič srečali na letošnjem drugem sestanku skupnosti učencev šole.

Govorili smo o letošnjih dejavnih odmorih, nastavitvah šolskega zvonca in delavnici v Novi Gorici, ki smo se je nekateri udeležili. Njen namen je bil naučiti se govorno nastopati. Beseda je tekla tudi o malici, s katero nekateri niso povsem zadovoljni. Izvedeli smo, da smo učenci in učitelji za fanta iz prizadetega območja Železnikov skupaj zbrali več kot 600 evrov.

Sklenili smo, da bomo med odmori lahko opravljali različne dejavnosti, npr. uporabljali računalnik, pisali domače naloge, igrali družabne igre ...

Predlagali smo spremembo jakosti ter morda tudi melodije šolskega zvonca.

Na koncu smo o sklepih obvestili še vsak svoj razred.

Jan Križnič, 7.a OŠ Kanal

Plastik Plastificirati Balkan in Evropo

KANAL – "Podjetje bo letos ustvarilo približno 10,8 milijona evrov skupnih prihodkov, kar pomeni desetino več v primerjavi z lanskim letom. Med pomembnejšimi naložbami pa bi izpostavil nov stroj za bri-

zganje plastične embalaže ter naložbo v sistem prezračevanja in klimatizacijo proizvodnih prostorov," opisuje letošnje pomembnejše dosežke družbe

Plastik direktor **Matjaž Trtnik** in za prihodnje leto predvideva 13-odstotno rast prihodkov. Strateško želijo postati eno vodilnih podjetij na področju izdelave plastičnih izdelkov, predvsem na Balkanu in v bližnji Evropi, zato so se tudi lotili pomembnega in velikega projekta. "V okolici Beograda v Srbiji bomo ustanovili in zgradili

novi podjetje oziroma tovarno za izdelavo plastičnih izdelkov, kjer bo proizvodnja stekla že v naslednjem letu," pristavi še Trtnik in poudari, da to pomeni velik izziv

in priložnost za širitev Plastika v prihodnjih letih. Nov stroj za pihanje plastičnih izdelkov in nadaljnje vlaganje v avtomatizacijo proizvodnje bosta pomembnejši naložbi te kanalske družbe v

prihodnjem letu. Sicer pa se zavedajo, da se bodo soočali z zelo neugodnimi razmerami zaradi rasti cen surovin. "Zato bomo morali v podjetju nenehno skrb nameniti ekonomičnosti tekočega poslovanja," pravijo še v Plastiku, kjer tudi načrtujejo proizvodnjo nekaterih novih izdelkov. (np)

Pisarna RRA Severne Primorske Prijazno do podjetnikov

KANAL – "Podjetniki nas pokličejo in se zmenimo za dan in uro, ko se srečamo - bodisi v naši pisarni ali gremo k njim v podjetje," pravi **Bruno Mihelj** iz Regijske razvojne agencije Severne Primorske. Doslej so vzpostavili stike s prek dvajsetimi podjetniki in z njimi sodelujejo pri pridobivanju nepovratnih sredstev za projekte, pri iskanju prostorov za širitev dejavnosti, obveščajo pa jih tudi o delavnicah, kjer podjetniki lahko pridobijo nova funkcionalna znanja, dodaja še Mihelj.

"Potencialnim podjetnikom omogočamo tudi ustanavljanje s. p.-jev in jim nudimo vsa podjetniška svetovanja. Prihodnje leto pa začnemo še z ustanavljanjem družb z omejeno odgovornostjo," napoveduje vodja vavčerskega svetovanja na omenjeni razvojni agenciji. Z anhovskim Salonitom se tudi dogovarjajo za ureditev poslovne cone na območju te družbe.

"Z delom v kanalski pisarni smo navezali tudi kontakte z angleškimi fizičnimi osebami in njihovimi podjetji. Pomagamo jim pri vzpostavitvi dejavnosti, predvsem na področju turizma," pravi še Mihelj in ob tem opozarja, da so podjetniki v občini veliki privrženci kraju, kjer živijo in delajo. Prav tako je po njegovem zelo visoka tudi tukajšnja podjetniška kultura in predanost poslu, zato v RRA-ju pričakujejo, da bo njihova kanalska pisarna še bolj zaživela v prihodnjem letu, ko pričakujejo veliko javnih razpisov, s pomočjo katerih bodo podjetniki lahko uresničili svoje projekte. (np)

Foto: B. Bizjak
Bruno Mihelj: Po pomoč v podjetniško pisarno

Eurokabel K večji razsvetlitvi

LIG, ANHOVO – "Letošnje leto bo vsekakor boljše od lanskega, a v delovno intenzivni panogi zadnje čase dobrih let ni," pravi direktor Eurokabela **Miran Ipavec**. Zaradi izgube petindvajsetih delovnih mest na programu Iskre-Avtoelektrike so v liški družbi več pozornosti namenili sestavljanju luči za mirenško Intro Lighting in Cortem iz Villesseja.

Tako nihče ni ostal brez dela. "Še več, zaposlili smo deset novih delavcev in se že bližamo številki 70 zaposlenih," pravi še Ipavec in dodaja, da imajo v načrtu za

prihodnje leto novi naložbi v stroje za izdelavo tuljav. S tem se Eurokabel želi še bolj usmeriti v proizvodnjo luči in po direktorjevih besedah obdržati veliko število zaposlenih. (np)

KJE SMO PO STATISTIKI?

Državni agenciji za javnopravne evidence in storitve (AJPES) je podatke o lanskem poslovanju predložilo 47 družb in 173 podjetnikov v občini Kanal ob Soči, so sporočili iz novogoriške izpostave omenjene agencije.

Gospodarske družbe so zaposlovale 743 zaposlenecv (2,7 % v regiji) in so skupaj ustvarile nekaj manj kot 100 milijonov evrov prihodkov (98,2 milijona).

Letošnje leto je po podatkih iz zadnjih štirih let najbolj skromno po ustanovitvi novih podjetij, po drugi strani pa jih je bilo v tem obdobju tudi najmanj ukinjenih.

Kako do zaposlitve Informativno-svetovalna ponudba

Ljudska univerza Nova Gorica (LUNG) se s svojimi tremi svetovalnimi službami (Svetovalnim središčem, Centrom za informiranje in poklicno svetovanje in Mobilno svetovalno mrežo) še bolj približuje ljudem. Z informiranjem in svetovanjem za zaposlitev! Tako je tudi v Kanalu zagotovljen enostaven dostop do kakovostnega obveščanja in svetovanja o učnih možnostih in priložnostih.

Piše: Anja Nemec

Velikokrat slišimo odrasle, ko otroka vprašajo: "Kaj boš po poklicu, ko boš velik?" Takrat zveni to vprašanje zelo lahkotno, postane pa zelo zahtevno, ko gre zares. Tudi odrasli se pogosto znajdejo pred vprašanjem, kje in kako nadaljevati poklicno pot. Še zlasti tedaj, ko izgubijo zaposlitev, pred tem pa so opravljali poklic, ki zaradi tehnološkega razvoja ni več potreben. Danes bomo morda večkrat v življenju in popolnoma nenapovedano vsi potrebovali informacijo in nasvet o tem, 'kaj storiti potem'. Zato je zelo pomemben enostaven dostop do informiranja in svetovanja v izobraževanju.

Ljudska univerza v Novi Gorici tako ponuja s svojim svetovalnim središčem kakovostno, zaupno, nepristransko in brezplačno pomoč posameznikom od začetka do konca izobraževanja. Namenjena je tako zaposlenim kot brezposelnim ter vsem, ki se želijo izobraževati v neformalnem okviru za prosti čas in osebnostni razvoj. Informativno-svetovalno dejavnost so na omenjeni univerzi še nadgradili in se s centrom za informiranje in poklicno svetovanje približali tudi šolski mladini, študentom in vsem, ki trenutno iz različnih vzrokov nimajo dostopa do informiranja in poklicnega svetovanja.

Celotno informativno-svetovalno ponudbo pa je LUNG v letošnjem šolskem letu in ob podpori občin na Goriškem povezal v mobilno svetovalno službo. Tako lahko tudi občani Kanala vsako prvo in tretjo sredo v mesecu med 15.30 in 17.30 uro dobijo v Turistično-informacijskem centru brezplačne informacije o možnostih izobraževanja za poklic, strokovno izpopolnjevanje in prosti čas ter nasvete pri odločanju za izbiro primernega izobraževanja, premagovanju učnih in drugih težav, povezanih z izobraževanjem. Za dodatne informacije pa lahko pokličete na mobilno telefonsko številko 051 607 259.

Srečno novo leto

skupina Salonit

 **SALONIT
ANHOVO**

Eurokabel
d.o.o. KANAL

Naj vas v letu 2008 spremlja:

Sreča: da bi je bilo v izobilju pri nas in povsod drugod

Razpoloženje: da bi bili zdravi, zadovoljni in vedno veseli

Evri: da bi bila zanje denarnica premajhna

Čustva: da bi se vse ljubezni uresničile in bi trajale

Načrti: da bi se vsi - osebni in skupni - uresnčili

Olimpijada: da bi nam olimpijsko leto prineslo čimveč zlatih medalj

Razstava O vojni - za mir

KANAL – V galeriji Rika Debenjaka so konec novembra premierno odprli likovno razstavo s pomenljivim naslovom »Vojna in mir. Spomini in spomeniki«. Razstava, ki ob kanalski vključuje še postavitev v trdnjavi Kluže pri Bovcu in v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici, simbolno nakazuje del linije enega najbolj pomembnih in krvavih bojišč v 1. svetovni vojni.

Piše: Nataša Ozebek

Osem umetnikov različnih generacij, narodnosti in stilnih usmeritev se s svojimi deli pridružuje spomenu na 90. obletnico preboja soške fronte.

”Znamenja tega obdobja so v zgodovinskem spominu in v pokrajini ob Soči močno navzoča še danes. Vendar je čas, ki je odtlej pretekkel, že tolikšen, da živih prič dogajanja ni več veliko. Ostajajo spomini, ki so že posledica posrednih pričanj, in spomeniki, ki dokazujejo, da se je tod godilo nekaj velikega, pomembnega, grozljivega ...” razmišlja kustosinja razstave

Monika Ivančič Fajfar.

Za razstavo, za katero pravi, da želi biti razstava za mir, je Ivančičeva izbrala dela avstrijskih avtorjev **Maxa Aufischerja, Martina Kruscheja in Branka Lenarta**, iz Izraela prihaja **Guli Silberstein**, iz Bosne in Hercegovine **Mladen Miljanović**, Afganistansko državo zastopa **Darvishi Darvish**, Slovenijo pa dela pokojnih umetnikov

Toneta Svetine in Frana Tratnika. Njihova dela so nastajala med letoma 1917 in 2007. Razstava tako ni ne zgodovinska, ne sodobna. Vojno in mir predstavlja kot

vedno aktualni in hkrati večni temi, pravi kustosinja in dodaja, da je v razstavi skušala zajeti tako konkretne kot univerzalne umetniške pripovedi o stanju miru in o stanju

vojne – tiste, ki so zgolj osebne meditacije kot tiste, ki želijo biti dokument časa.

Cilj in namen te potujoče razstave je simbolno povezati strani in ljudi, ki so bili pred 90. leti pa tudi večkrat kasneje na različnih straneh vojne in miru, pravi še Ivančič Fajfarjeva in poudarja. »V spomin na vojno želi to biti razstava za mir.«

Aviona iz cigaretnih škatlic je izdelal afganistanski umetnik **Darvishi Darvish**. Tudi sam je že kot otrok izkusil temne plati vojne, bil je priprt kot borec osvobodilnega boja pod vodstvom **Ahmada Massouda**, pred desetimi leti je iz Afganistana prebežal v Iran, leta 2002 pa zaprosil za politični azil v Avstriji, kjer je sedaj zaposlen kot skladiščni delavec.

Zborovsko petje Intenzivno v nov repertoar

DESKLE – Mešani pevski zbor "Jože Srebrnič" je začel novo sezono. Pridobili so štiri nove člane in v spored vključili nov izbor pesmi. Za popestritev in vzpodbuden začetek pevskih vaj pa so izbrali prijetno sončno nedeljo. V tišini in jesenskih barvah Paljevega.

Piše: Martina Krivec

Najbolj pridne članice zbora so ostalo pevsko družino pričakale ob desetih v ogrevani sobi in v prijetnem vonju še tople kave. Skozi okna vstopajoči sončni žarki so v napatih grlih budili delovno vnetje in pričakovanje po lepem druženju.

Vaje so dopoldne potekale ločeno za moški in ženski del zbora. K nemotenemu delu je veliko pripomogla sopevka iz vrst Jerončičevih glasbenic, tako da je bilo lažje in intenzivneje osvojiti nov pevski program.. V zboru se namreč zavedajo, da mora biti za odrski nastop, ko si izpostavljen strogim ušesom kritikov, vse skoraj popolno. Včasih pa so potrebne tudi majhne zvijače, hudomušno dodajajo poznavalci zborovskega petja.

’Srebrniči’ so vadbeni ritem prekinili z opoldanskim kosilom, ki so ga pripravile članice, ob kavi ni manjkalo drobno pecivo, medtem ko so se za stopnjevanje vzdušja zavrteli ob Adelinem glasbenem izboru. Marsikdo je odmor v sončnem in jasnem dnevu izkoristil tudi za razgled po soški dolini, po razmetanih zaselkih na bližnjih hribovih in opazovanje s soncem obsijanih vršacev. Vse pa je radostil brezskrben klepet, dobra volja in sproščujoča pesem v krogu prijateljev.

Po dnevnem redu, ki ga je zastavila zborovodkinja **Adela Jerončič**, je oddihu sledila skupna vaja. *”Z našim petjem je bila zelo zadovoljna, čeprav je za zborovodkinjo vedno značilno dobrohotno opominjanje,”* so vaje ocenili posamezni pevci, ki tudi niso mogli skriti zadovoljstva, da so 'stvar' bolje obvladali.

Za konec premiernih vaj pa je sledilo presenečenje – kostanjev piknik, ki so ga pripravili liški člani zbora. Svež jesenski zrak, smeh ob neumestnih

MePZ "Jože Srebrnič": Po vajah kostanjev piknik

pripombah in vonj po sveže pečenem kostanju je bil še kako primeren čas za čestitke eni od članic ob njenem rojstnem dnevu. V brezskrbni igrivosti se je pomladilo vsako srce, ko je iz vročih grl zadonelo: *”Vse najboljše za te...”*

Mračilo se je in dan je počasi ugašal, a v pevkah in pevcih je tlelo upanje, da se takšne priprave še kdaj ponovijo.

Gledališko-glasbena predstava Čar Istre v Gotski hiši

Konec novembra je občinstvo v kanalski Gotski hiši spremljalo zanimivo predstavo, ki so jo ustvarjalci poimenovali Zlato zelje, gledališko glasbeni dogodek. Nanj je vabil plakat v jesenskih barvah z zanimivo ilustracijo, ki je v prvem planu predstavljala kotel bleščečih zlatnikov, ob katerem stoji družba treh neobičajnih figur. Pozneje se je izkazalo, da so to liki iz istrskih pripovedi: Vrag, Šavrinka in osel.

Piše: Breda Medvešček

Dramska igralka **Nevenka Vrančič** je namreč izbrala in igralsko našturila za skoraj poldrugo uro narečnih istrskih pravljic, štorij in štorij po literarnih predlogah **Marijana Tomšiča** in **Nelde Stok-Vojška**. Pri jezikovni pripravi sta ji kot svetovalki za narečje pomagali **Rožana Koštial** in **Alferija Bržan**. Glasbenik **Jure Tori** je pripovedi povezal z glasbenimi vložki iz lastnih skladb za akordeon, ki jim je

košari, ki je tako postajal neke vrste stvarniška delavnica gledališkega dogodka. Po nekakšnem 'multipraktik' sistemu je Nevenka Vrančič iz plenirja, s katerim je ob začetku predstave prišla na skoraj prazno prizorišče, 'čarala' figure in nujne rekvizite, na trenutke se je zdelo, da iz njega sproti jemlje tudi zamisli za posamezne kreacije. Spletanje cvetne kite, lupljenje jabolka, mletje hrustljavih kavnih

zaklad, vendar ga zaradi dolgega jezika kmalu izgubi, nato pa ugotovi, da so kokošja jajca, ki jih dan za dnem pobira po domači Istri in prodaja v Trstu, v resnici še večji zaklad kot izgubljeni zlatniki, saj je jajce simbol življenja, njegovo zagotovljeno nadaljevanje. Plavka Nevenke Vrančičeve kaže veselje do življenja s kratkim plesnim vložkom, s petjem, želi nam dopovedati, da je življenje močnejše od trenutnih kriz. Morda je res, da vsakdo dobi v svojem življenju zaklad v njemu primerni obliki.

Nekdo v zlatu, drugi v obliki dobrega zdravja, tretji kot mirno življenje in kdo ve kako še. Če je to res, potem zlatniki niso tako zelo pomembni. Da to drži, nam dopoveduje tudi štorijca **Zlato zelje**. V plenirju izkušene Šavrinke v resnici ni nič zatega in njen tovor tehta prav toliko kot plenirji drugih Šavrink, z modrostjo obdarjena Šavrinka ga le z večjo potrpežljivostjo prenaša, zato zanjo plenir ni pretežak. Potrpljenje je baje božja mast.

Zavajon, Mineštra in Šmarska cesta so naslovi kratkih štorij, ki so s svojo vedno aktualno tematiko najbolj zabavale kanalsko občinstvo. Smeh ob pripovedi Zavajon je bil nekoliko prizanesljiv do otroške naivnosti male Marijice, v Mineštri smo se odkrito smejali našim (vendar seveda ne svojim osebnim) napakam, v štoriji Šmarska cesta pa je bil Inženir iz Ljubljane - sinonim za vase zaverovane in nepriljubljene 'državne strokovnjake' - deležen že kar privoščljivega posmeha. Vedno uporabno - danes, ali pred sto leti!

Ob vseh teh pripovedih, usodah in preobekah je pela, sanjala, strašila in se hudomušno smejala glasba iz klavirske harmonike Jureta Torija.

Petje, sanje ... ob harmoniki

Nevenka Vrančič v čarobnem vzdušju Zlatega zelja

dodal elemente istrskega melosa. Iz vsega tega sodelovanja in povezav je ob pomoči glasbe igralka Vrančičeva ustvarila čaroben večer z okusom po Istri in kančkom nostalgije po mirnih, ponotranjenih trenutkih, ki jih je v naših življenjih vedno manj.

Vrančičeva je kot osnovno igralsko prvo uporabila glasovno dodelano pripoved, le-to pa večje dopolnjevala z obrazno mimiko in pretanjenim gibom, nekajkrat je tudi zapela, celo zaplesala. S sicer maloštevilnimi, a skrbno izbranimi rekviziti in spretnim spreminjanjem gledaliških kostumov oz. s preoblačenjem v dobesednem pomenu te besede, se je kar na sceni prelevila iz enega lika v drugega, pri tem pa sam akt preoblačenja ni bil nikoli sam sebi namen, ampak je vsak posebej predstavljal svojevrsten postopek, ki je tudi sodil v posamezno zgodbo. Vse je prihajalo in se po uporabi spet izgubljalo v plenirju (iz šibja spleteni

zrn v starem mlinčku niso bila le časovna mašila, ampak aktiven del predstave. Iz preproste obleke pripovedovalke je na primer z nekaj potezami in spretno uporabo sponk v hipu ustvarila kostum Cigana; potem, ko si je na glavo potlačila še pošvedran klobuk, je Cigan postal prefrigan polnokrvnež, zmožen preslepiti celo samega Vraga. Podoba reveža Tinčka (nekakšne različice današnjega klošarja) je pomagala ustvariti pletena kapa temne barve, izpod katere so začele pogledovati začudene, predvsem zelo sestradane oči. Tinček iz pravljice namreč kljub premraženosti in hudi bedi (ali morda prav zato) zbere ves svoj pogum in gre prenočevati v začarano hišo, v kateri ga doleti noč groze, vendar pa je za svojo neustrašnost nagrajen - ne le s slastno polento, ampak celo z bogastvom. Najbolj po meri je bila Vrančičevi figura Šavrinke Plavke. Šavrinka najde tako zaželeni zlati

Veselo v decembru

PROGRAM

Dedkovanje v Desklah,
torek, 18.12.2007;

Koncert glasbenih skupin,
Deskle (Kulturni dom),
četrtek, 20.12.2007
ob 18.00 uri;

Slovesnost ob vstopu Slovenije v schengensko območje
Britof, petek, 21.12.2007
ob 18.00 uri;

Žegnanje konj v Desklah,
sreda, 26.12.2007
ob 11.00 uri (po maši);

Spremljajoča prireditve ob vstopu Slovenije v schengensko območje in 13. praznovanje dedka Mraza v okviru te prireditve,
Podklanec,
sreda, 26.12.2007
ob 12.00 uri;

Koncert ob dnevu samostojnosti in enotnosti - nastop skupine "KATRINAS",
Kulturni dom v Desklah, sreda,
26.12.2007
ob 19.00 uri
VSTOP PROST!;

Božični koncert,
Levpa, cerkev sv. Štefana,
sreda, 26.12.2007
ob 11.00 uri (po maši);

Prednovoletno srečanje krajanov,
Kanal, petek, 28.12.2007
ob 18.30 uri;

Nastop skupine SKATER (bivši Skuter),
Kanal - Bar Vegas,
petek, 28.12.2007
ob 21.00 uri;

Silvestrovanje,
Planinski dom Pod Ježo
in
Lovski dom na Srednjem,
ponedeljek, 31.12.2007
ob 20.00 uri;

Silvestrovanje na prostem pod stavbo gasilskega društva v Kanalu,
Kanal, ponedeljek,
31.12.2007

Biserni jubilej kanalske odbojke V pričakovanju trinajste zvezdice

Odbojkarji Salonita Anhovo iz Kanala so s prijateljskima tekmama proti ekipama z Daljnega vzhoda ter z odmevnim mednarodnim turnirjem v oktobru začeli praznovanje častitljive obletnice. Le kdo bi si pred šestimi desetletji upal misliti, da bo postala odbojka razpoznavni znak Kanala, ne le znotraj slovenskih meja, temveč tudi v mednarodnem prostoru.

Piše: Marko Lazar

Slike: OK Salonit-Anhovo Kanal

OK Salonit, ki je ponudil ogromno izjemnih odbojkarjev, je najtrofejnejši moški odbojcarski klub v Sloveniji. Pohvali se lahko s petimi državnimi ter sedmimi pokalnimi lovorikami Slovenije, uspešno pa je nastopal tudi na mednarodni sceni. Nenazadnje je že pred desetletjem dvakrat igral v najelitnejši evropski ligi prvakov, kjer se je meril z velikani evropske odbojke. Na šesti državni naslov čakajo pri Salonitu že osem let. Po zadnji pokalni lovoriki pred tremi leti, pa 13. zvezdice noče in noče biti. Jo lahko kanalski odbojkarji osvojijo že v tej sezoni?

Kanalski odbojkarji leta 1961

Vsega je 'kriva' ameriška mreža

Kanalci so bili leta 1945 umeščeni v tedanjo cono 'B' in nekega dne so na 'Placu' zagledali zaustavljene ameriške vojaške konvoje, ki so čakali, da so angloameriški vojaki odigrali nenavadno igro z žogo. Mrežo so napeli kar preko ulice

Kanalski odbojkarji v sezoni 2007/08

med Čefarinovo in Oštirčevo hišo. Kanalce je nova igra očitno očarala. "Mrežo, ki so jo imeli Američani na 'Kurpi', sem privlekel domov. Čeprav nisem niti dobro vedel, zakaj se uporablja, se mi je zdela zanimiva in sem si mislil, da bo mogoče prišla še prav. Da jo imam, so izvedeli tudi drugi v Kanalu, nar kar sta me nekega dne obiskala Frido Ipavec in Emil Hvalica in me prosila zanjo. Z veseljem sem

jima jo odstopil in začeli smo igrati odbojko," pravi Ivan Lenardič, ki torej sodi med glavne 'krivce', da se je ta šport 'umrežil' v Kanalu. "Sprva smo odbojko igrali bolj ljubiteljsko, nakar so se začele tudi tekme. Kasneje je Emil Hvalica prijavil ekipo v kvalifikacije za uvrstitev v ligo in fantom je uspelo," še pojasni Vanče.

Metko Tušar

Ne tristo tisoč, tri tisoč!

"V Kanalu skorajda ni fanta, ki se ne bi preizkusil v odbojki. Majhen kraj je ponudil ogromno kakovostnih odbojkarjev, kar je pravi fenomen," razlaga Metko Tušar,

eden izmed številnih kanalskih igralcev, ki so zaznamovali ta šport. Odbojko je začel resneje igrati leta 1961:

"Najprej le rekreacijsko na igrišču pod železniško postajo, kjer smo imeli na voljo le eno žogo, tako da smo bili pre-

srečni, ko smo jo dobili v roke. Nekega večera me je na domu obiskal Ivo Hvalica in me povabil v ekipo za prvenstveno tekmo na Jesenicah, kamor smo se odpeljali z vlakom. Ko sem dobil priložnost, sem šel na servis in ga zgrešil. Sram me je bilo in nisem vedel, kaj naj storim. Najraje bi se pogreznil... Navkljub temu smo to tekmo dobili. Leto pozneje sem že začel igrati v prvi ekipi," se prvih odboj-

karskih korakov spominja popularni Metko, ki je bil leta 1964 na mladinskem državnem prvenstvu tedanje Jugoslavije na Reki izbran za najboljšega igralca prvenstva: "Kasneje sem bil povabljen v mladinsko reprezentanco Jugoslavije, kjer sem igral tri leta, 1966 tudi na evropskem prvenstvu v Budimpešti."

Metko, ki je kasneje tri sezone opravljal tudi nalogo pomočnika trenerja, se spominja zanimive dogodivščine: "V ruskem Belgorodu, kjer smo igrali tekmo evropske lige prvakov, se mi je približal nek Bolgar, ki si je ogledal srečanje, in se mi potožil, da pri njih težko sestavijo konkurenčno ekipo, ker mesto šteje le 320.000 prebivalcev. Odgovoril sem mu, da nas je v Kanalu le 3.000. Debelo me je pogledal in se takoj umaknil."

Gor in dol po stopnicah

"Najbolj se mi je v spomin vtisnila kvalifikacijska tekma za uvrstitev v prvo slovensko ligo v Kamniku. Ker se je dvoboj zavlekel, smo ga morali zaradi teme prekiniti in ga nadaljevati naslednji dan. Po izenačenju v nizih je Kamnik v odločilnem petem nizu že vodil s 14-2, toda uspel nam je sijajen preobrat in veselili smo se zmage s 16-14," se izjemnega podviga spominja takratni odbojkar kanalske ekipe Marjan Žefran in ugotavlja:

"Primerjava med takratno in sedanjjo odbojko ni možna. Nekoč smo lahko igrali odbojko vsi, ne glede na višino, sedaj pa ... Igra je veliko hitrejša, odbojkarji morajo biti visoki, velika pozornost se posveča kondicijskim pripravam, moč se nabira v fitnessu. Ko smo mi igrali, smo kondicijsko trenirali tako, da smo en drugega nosili gor in dol po stopnicah. Toda bilo je lepo..."

V lov za Blejci

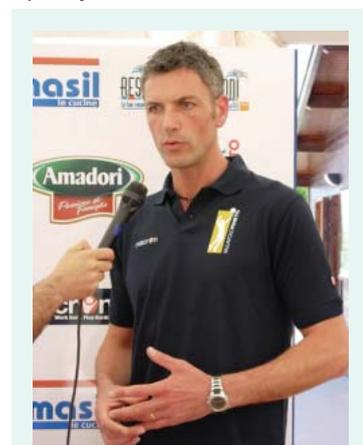
Po večletni vladavini Salonita so v zadnjem obdobju vrh slovenske odbojke prevzeli Blejci. Kanalci so letošnjo sezono začeli zelo ambiciozno, toda že na prvi evropski stopnički poklekli. Čeprav je Salonit v svoje vrste zabil slovenskega reprezentanta Alana Komela, ki se je vrnil iz Marchiola Pračine, Italijana Stefana Mengozzija ter Brazilca Roberta Carlosa Britto de Purificacao, je v drugem krogu novoustanovljenega pokala Challenge dvakrat (0-3, 2-3) izgubil proti romunski Piatri Neamt. Poraz na derbiju državnega prvenstva v Kamniku je očitno izbil sodu dno, saj so se v vodstvu kluba za

Marjan Žefran v akciji

sodelovanje zahvalili trenerju Sabahudinu Peljtu.

"Po dveh zaporednih porazih je s trenerjem prišlo do sporazumne prekinitve pogodbe. V tej sezoni si želimo dvojne uvrstitve v finale, tako v državnem prvenstvu kot tudi v tekmovanju za slovenski pokal. Bled ima trenutno najboljšo ekipo, mi pa se bomo po najboljših močeh trudili in si skušali v naslednjih letih znova pridobiti status najboljših ekip v Sloveniji, ki nam je pred leti že pripadal," je ambiciozne cilje kluba predstavil športni direktor Miloš Grilanc, ki se je po uspešni dolgoletni karieri igralsko upokojil.

Emanuele Fracascia

Vodenje prve ekipe kanalskih odbojkarjev je s prvim treningom 3. decembra letos prevzel 41-letni Emanuele Fracascia iz Ancone v Italiji. Novi trener, ki je v lanski sezoni vodil italijansko drugoligaško ekipo, je z OK Salonit Anhovo – Kanal podpisal šestmesečno pogodbo do 31. maja 2008.

Jana Krivec, šahovska velemojstrica Dama kraljevskih manir

DESKLE - Končno! Simpatični Deskclanki je uspelo! Zdaj ima tudi uradno, kot prva Primorka sploh, najvišji šahovski naziv – velemojstrski. Ob dosežku na črno belih poljih pa je izjemna tudi na strokovnem področju. Diplomirana sociologinja se je lotila še doktorata, zaposlena je na Inštitutu Jožef Stefan in to pri šele 27. letih. Skratka – super Jana.

Piše: Ervin Čurlič

Janin boj za najvišji šahovski naziv je bil kar dolg in hudo zapleten. Preboj v družbo največjih ji je po točkah (rating) uspel že prej, toda

bo zdaj tudi odgovornost večja, "pravi članica Šahovskega kluba Gorica in hrvaškega kluba Goranka (za tega nastopa na ekipnem

Foto: E. Čurlič

prvenstvu sosednje države). Seveda je nemogoče spregledati njen pomemben delež pri uspehih naše šahovske reprezentance tudi na največjih tekmovanjih. Tako je letos z izbrano vrsto osvojila odlično šesto mesto na evropskem prvenstvu, lani pa je bila Jana članica devete reprezentance na šahovski olimpiadi. Ne glede na vse stoji trdno na tleh, zaveda pa se tudi, da se pri nas samo s premikanjem črnih in belih figur ne da preživeti (zaenkrat je njen edini sponzor ljubljansko računalniško podjetje Adacta). Sahistkam je bržkone še težje!

Zato ne preseneča, da je vseskozi dejavna in nadvse uspešna tudi na strokovno-izobraževalnem področju. Po uspešno zaključenem študiju sociologije se sedaj spopriema že z doktoratom o človekovem spominu ter sposobnostih sprejemanja novih informacij. Ob tem pa je zaposlena še z raziskovalnimi projekti na Inštitutu Jožef Stefan.

Ni kaj, Jani pri 27. letih zagotovo ni dolgčas, a očitno ima punca veliko energije in to tiste prave, pozitivne. Najvišji šahovski naziv ji odpira nova vrata, predvsem pa ji daje nov elan. A dama črno belih polj ostaja predvsem prisrčna in preprosta Deskclanka.

Vipavski starodobniki med slovensko elito

ANHOVO – Društvo starodobnih vozil Vipavska dolina je z letošnjim 3. mestom v konkurenci osemnajstih sorodnih slovenskih društev doseglo lepo uvrstitev. K takšnemu izkupičku in prodoru društva v sam vrh na državni ravni so vsekakor pripomogli posamezni tekmovalci, ki so s svojimi jeklenimi konjički dosegli spodbudne rezultate v posameznih kategorijah. Mimogrede, kategorije so razdeljene po starosti vozil na predvojno, medvojno, povojno, 60. in 70. leta, pri čemer je med motornimi kolesi tudi kategorija prikoličarjev. Tekmovalni del zahteva natančno in spretnostno vožnjo na čas in s

Ambrož Kodelja, tenisač Trenira tudi v šoli

LOŽICE - Ambrož se predaja ljubezni do tenisa že deveto leto. Začel je v Desklah, nadaljeval v Teniškem klubu v Novi Gorici, sedaj pa že drugo leto trenira v Ljubljani v Teniškem klubu Benč šport pod okriljem trenerja **Boruta Urha**.

"Obiskujem 2. letnik Gimnazije Ljubljana-Šiška in med športno vzgojo tudi trikrat na teden treniram kar v šoli. Poleg tega imam eno do dve uri treninga tenisa še vsak dan po pouku," pravi o svoji zavzetosti za teniško igro **Ambrož Kodelja** in dodaja, da je potrebno veliko discipline in truda za usklajevanje športnih in šolskih obveznosti. "Učim se v glavnem zvečer in večjih težav v šoli nimam," pravi še Ambrož, ki bi se rad v naslednjih dveh letih uvrstil na mednarodni ITF lestvici pod 200. mes-

Foto: Kodelja

Ambrož Kodelja: Teniški lopar tudi v šolski torbi

to v mladinski konkurenci.

Sicer pa je letošnje uspešno teniško sezono končal na 1. mestu jakostne lestvice Teniške zveze Slovenije fantov do 16 let. V januarju je postal dvoranski državni prvak v Radencih, sezono pa je obogatil še z enim velikim uspehom – zmago na mastersu v Litiji, ki je potekal 4. in 5. oktobra letos. Kot član državne reprezentance je Ambrož v juliju zastopal Slovenijo na ekipnem evropskem prvenstvu v Španiji in na tekmi posameznikov v Moskvi. "Tenis vsekakor ponuja perspektivo, toda če želiš med poklicne igralce, se moraš še veliko bolj posvečati tej igri in treningom. Verjetno bi bilo potrebno tudi v tujino," razmišlja o morebitnih nadaljnjih izzivih naš mladi teniški up. (uš)

posameznimi kontrolnimi točkami ter znanje iz motoroznanstva, poznavanje avtomobilske opreme in delovanja zveze starodobnih vozil, v katero je vključenih 32 društev in klubov. Na progi so postavljene tudi skrite točke-ovire, ki jih voznik ne sme spregledati. Nič drugače ni bilo na tekmi v drugi polovici novembra in ob polni luni v ljutomerski občini.

Na motornem kolesu v povojni kategoriji si je 3. mesto privozil

Mirko Trobec z Gillero super špo letnik 1958, medtem ko je pri avtomobilih v predvojni kategoriji dosegel 1. mesto **Drago Kukovič** z vozilom Dodge roadster letnik 1924, 2. mesto pa je zasedel **Boris Petarin** z Dodge standardom letnik 1928. V kategoriji vozil iz 60. let je 1. mesto pripadlo **Božu Loviščku** s Citroen ami 8 iz leta 1970.

Seštevek teh rezultatov je vipavsko društvo popeljal na 3. mesto v okviru Zveze starodobnih vozil Slovenije, absolutni zmagovalec za letošnje leto na državni ravni pa je postal član društva Vipavska dolina **Drago Kukovič**.

Sicer pa vipavsko društvo obstaja že več let, medtem ko je samostojno postalo pred štirimi leti. Nekateri člani so zelo ambiciozni na tekmovalnem področju in odraz tega so tudi uspešni rezultati. (Božo Lovišček)

Pa so ga požegnali!

Zbrali so se voljeni udi njegovega hčerinskega obličja Demosa. Da bi razpravljali in odločali o svojem glasniku, ki se je napravil nadeti si novo, drugačno poslanstvo. Z enim zamahom povedano: hotel se je spreobrniti! A to ne gre brez mandata, ki naj ga pretendentu podelijo učeni in kompetentni udje Njegove hčerinske izpostave ...

Svetnik Ivan: Bratje in sestre, glasnik Brvar je tu med nami že nekaj let. Poznamo ga po nekih njegovih navadah, ravnanjih in reakcijah, zato se sprašujem, ali so ljudje z njim nezadovoljni ali pa se spreobrača zato, da bi v njem prepoznali neko dodano vrednost, novo podobo, nekaj višjega, boljšega, svežega, novejšega.

Žup. Andrej: Tako je. Odločil se je za samoosvežitev oziroma spremembo. Da stopi v korak s časom in popelje ljudi, ki so mu odločni slediti, v nove izzive in dogodivščine.

Švetnik Klemen: Kolegice in kolegi. Pogrešam nekaj njegovih spodbudnih besed, da bi lahko presodil o filozofiji tega novega spreobrnjenca. Zelen bi slišati, kako bo tem krajem odtehtal pridobljena oziroma renovirana spoznanja in jim vdahnil neko višjo kakovost.

Svetnica Vanda: Dragi moji, tovariško vas opozarjam, da se je naš glasnik nalezal vplivov ali nekakšne obsedenosti s prenosom frekvenčnih stanj avdialne zavesti na daljavo. V to ga peha njegov guru oziroma prišepetovalec, o katerem se moramo pravzaprav izreči. Vedeti torej moramo, da obsedenost našega glasnika injicira nekaj povsem drugega od vizualnih oziroma vidnih odtisov na oprijemljivi podlagi, recimo na oplemeniteni celulozi. Nenazadnje se je imel s tem možnost ukvarjati tudi osebek, ki je hiperbolično omrežil g. Brvarja, toda v dveh letih je na flišasto-apnenčastem ustroju v našem ne tako oddaljenem sosedstvu uspel potegniti samo eno brazdo. Kje imamo zagotovilo, da bo pri nas drugače in da bo glasnik Brvar postal ogledalo tukajšnjega življa?

Žup. Andrej: Gre za poklicano in nepristransko osebo. Z njim sem se večkrat pogovarjal, zato verjamem v njegovo spreobrnitev.

Svetnik Slavko: Pričakujem, da nam glasnik Bryar prinese neko novo svežino in bo ljudem zlezel pod kožo. Da nas bo seznanjal z lokalnimi trendi in ponudil kakšno sprostitveno terapijo. Če ga imamo pravico sprejeti medse, ga po enakem ključu lahko tudi izobčimo, če ugotovimo, da nas vleče za nos.

Potem so dvignili roke in čez glasnika Brvarja potegnili križ. Odrešitve ali pogube ... čas bo razodel! (vp)

Šege in običaji Krstenjanski parton

Poroka je v večini slovenskih vasi velik praznik. Tudi pri nas se mlado in staro zbere ob pesmi, plesu, pripovedih, jedači in pijači, da bi se postavilo velik in lep »parton«, ki bo mladoporočenca popeljal na skupno življenjsko pot ter dal njenemu prazniku poseben pečat. Tudi v Krstnicah je tako. Res da je vasica majhna in da se poroka navadno zgodi enkrat na nekaj let, vendar to pomeni, da se zanj v vasi še posebno potrudimo, da je »naš parton« predmet zavidanja mnogih. Zahteva mnogo dela, a prinese prijetno druženje in zabavo za vsakogar.

Opisuje: Ana Križnič

Našega 'arhitekturnega podviga' se lotimo že kakih štirinajst dni pred velikim dogodkom. Ženske se zberejo ob kakšnem toplem ognjišču ali dnevni sobi s kupom različnih vzorcev papirja in primerki papirnatih rož. Prav te so ena največjih značilnosti 'krstenjanskega partona'. Rože morajo biti vedno

Fantje pri zavzetem delu

izvirne, njihova barva mora imeti simbolni pomen, potrebno se je domeniti o vzorcu, ki ga bodo oblikovale in mnogih drugih detajlih.

Medtem ko ženske v prijetni dnevni sobi ob toplem čaju in piškotih urijo ročne spretnosti, se moški v kakšni garaži, ob kozarčku ali dveh rujnega, sklanjajo nad papir s skico. Pomembna je oblika, ki jo kasneje zbijejo iz desk, dogovorijo se o materialu, ki je lahko bršljan, bor, smreka ali cipresa, o posebnih simbolih, značilnih prav za mlada golobčka in o 'ta resnem' in 'ta veselem' napisu, ki ga parton nosi. Beseda steče tudi o načinu in razdelitvi dela. Ko vsak zaključí svoj del naloge, se zberemo skupaj in

predstavimo ideje, ki jih potem poenotimo in dodelamo.

In čez kak dan ali dva, ko se znova skupaj zberemo, je garaža polna smrečja, desk, papirnatih rož, ki so dan za dnev nastajale s skupnimi močmi vaščank, tudi že otrok... Kmalu smo kot mravljice večje svojega dela. In tako je večer za večerom, dokler ni dan pred poroko parton prekrit z zelenjem in pripravljen za prevoz k mladoporočencu ali mladoporočenci. V veselem sprevodu ob kakšni kitari ali harmoniki izdelek pospremimo s pesmijo in vzkliki. Pred hišo sledi še eno najtežjih del, saj je potrebno veliko konstrukcijo zasadijo globoko v zemljo, kar je potrebno opraviti v več stopnjah. A vedno uspe, če ne po prvem pa po kakšnem od naslednjih poskusov. Slej ali prej se zasliši bučen aplavz, ki oznanja, da parton stoji.

Vendar dela še ni konec, saj sledi obrezovanje vej, ki ga izvrši fant, ki naj bi se v vasi naslednji poročil, ženske pa skrbijo, da se vsak cvet papirnatih rož, ki jih je navadno nad dvesto, znajde na pravem mestu. Partonu se doda še tablo z napisom, ki na hrbit strani nosi naše podpise in kakšen predmet, ki simbolizira poklic, značaj ali veselje obeh mladoporočencev, tako da se veselica nadaljuje do zgodnjih jutranjih ur, ko utrujeni od smeha, plesa, petja in dela, nekateri pa tudi od pijače popadamo

Simbolična opeka na partonu

v postelje.

In ko se zjutraj zbudimo v nov dan, je kljub neprespanosti vsem jasno, da je v vasi praznik. Ko se mladoporočenca pripeljeta v vas, ju pričakamo z raznimi nagalami, ki so še posebno zahtevne, če namerava kak mlad gospodič vaščanko odpeljati iz vasi. Saj veste, pokazati

Srečno mladoporočenca

je potrebno, da je vreden prave Krstenjanke, in da se prebije skozi naloge, je potrebno veliko iznajdljivosti, moči, smisla za humor, pa tudi kaj malega imeti pod palcem. Vse podrobnosti so pomembne, saj mlade navežejo na domačo vas in običaji se ohranjajo naprej ter bogatijo naslednje rodove.

Poroka ljubiteljev planin

Časopis Most izdaja občina Kanal ob Soči, Trg svobode 23, 5213 Kanal. Odgovorna oseba izdajatelja: Andrej Maffi. Odgovorni urednik: Valter Pregelj. Člani uredniškega odbora: Ksenija Černuta, Irena Hočevar Križnič, Darja Skrt, Bojan Perše. E-naslov: glasilomost@yahoo.com. Oblikovanje: Capelo d.o.o. Tisk: Kočevski tisk. Naklada: 2.500 izvodov. Časopis Most je vpisan v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 705.